

**Kattis
står
stadig i
blåsten**

**Deaflympics-
skandalen
ett faktum**

**Europas
teckenspråks-
huvudstad
– ett år senare**

Högskoleutbildade teckenspråkslärare med lärarlegitimation

RAGNAR VEER

” Det är dags nu att teckenspråkslärare får samma status som andra ämneslärare.

Utbildningsminister Jan Björklund har under sitt regeringsarbete genomfört en del reformer i skolorna. Den nya skollagen som börjar gälla i år innehåller en viktig princip om behörighetskrav på lärarna. Man har infört en lärarlegitimation.

Men vad händer med de teckenspråkslärare som redan arbetar i specialskolor, grundskolor och gymnasieskolor? Hur påverkas de av det nya kravet på lärarlegitimation? Jag är orolig för om det ställs krav på lärarlegitimation även för teckenspråkslärare som är verksamma idag i specialskolor och grundskolor, eftersom en överväldigande majoritet av dessa saknar behörighet. Att ställa krav på lärarlegitimation för snabbt kan innebära att teckenspråkslärare försvinner, då man inte ser det möjligt att skaffa sig behörighet. Här måste undantag göras så att döva och hörselskadade barn specialskolor och grundskolor får behålla de teckenspråkslärare som ändå finns.

Men om vi ska se på framtidens teckenspråkslärarutbildning, måste det till en förändring. SDR har tagit upp diskussionen med Lingvistiska Institutionen vid Stockholm Universitet, med Västankvik folkhögskola och med Tolk- och översättningsinstitutet (TÖI), och även med en representant från Lärarhögskolan om behovet av teckenspråkslärare i framtiden. Det finns tankar om hur en ny modell för teckenspråkslärarutbildningen kan se ut. Tiden är mogen för att en ny lärarutbildning i ämnet teckenspråk och andra ämnen på akademisk nivå kommer till stånd.

Genom att höja statusen på teckenspråkslärarutbildningen från folkhögskolenivå till akademisk ni-

vå, höjer man samtidigt statusen på teckenspråket. Det är min absoluta uppfattning att högskoleutbildade teckenspråkslärare kommer att mötas med större respekt än som har skett hittills, när utbildningen är förlagd till folkhögskola. Naturligtvis kommer det även att finnas behov för folkhögskoleutbildning även i framtiden, t ex för cirkelledare och andra som ska verka inom folkbildningsområdet.

Teckenspråkslärare har den pedagogiska uppgiften att överföra kunskap. Dessutom har teckenspråkslärare en viktig roll som kulturbärare av ett språk, att vårda språket och föra språket vidare i nya generationer. Teckenspråket har anor långt tillbaka i tiden, och språket har utvecklats genom många generationer.

För döva och hörselskadade ungdomar blir teckenspråkslärarutbildning på akademisk nivå betydligt intressantare än den är idag. Många ungdomar idag nöjer sig inte med utbildning på för låg nivå, utan man vill mer. Det kan bli en sporre redan från början för språktintresserade ungdomar, att man kan utbilda sig vidare i sitt eget språk och kultur.

Jag hoppas att ansvariga politiker och utbildningsanordnare tar till sig insikten om nödvändigheten av högskoleutbildade teckenspråkslärare. Det är dags nu att teckenspråkslärare får samma status som andra ämneslärare, med högskoleutbildning och lärarlegitimation som bevis på det svenska teckenspråkets status som ett av Sveriges språk.

RAGNAR VEER

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

SDR hemsida:
www.sdrf.se/sdr
E-post: sdr@sdrf.se

SDR Stockholm
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vx: 08 442 14 61
Texttel. vx: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vx: 0247-641 00
Texttel. vx: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Ragnar Veer
ragnar.veer@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 62
3G-mobil 0735 200 902

Förbundssekreterare och informationsansvarig
Helena Fremnell
hfre@sdrf.se
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Material till Slingan
webbredax@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli medlem
medlem@sdrf.se

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Telefon vx 0247-641 70
Fax 0247-105 97

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västankviks Folkhögskola
Winterrommes väg 5
793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 24
Taltelefon 0247-641 30
Fax 0247-101 65
www.vastankviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

ÖREBRO: "Huvudstaden" ska synas på teckenspråk

DÖVIDROTT: Deaflympics-skandalen ett faktum

EN HELT VANLIG DAG: Sofia gör sin praktik på Myrorna

Innehåll

OMSLAG: KATTIS LINNÉ. FOTO: NICLAS MARTINSSON

- 4** I KORTHET från när och fjärran
- 5** Tomma platser på äldreboende för döva
- 6** PORTRÄTTET: Kattis Linné
- 8** SJU FRÅGOR: Om upploppen i Egypten
- 9** TEMA TECKENSPRÅKETS HUVUDSTAD sid 9-11
- 9** Dennis och Thomas visioner för Örebro
- 10** "Örebro ska synas på teckenspråk"
- 11** "Glöm inte vår spetskompetens"
- 12** EN HELT VANLIG DAG: Sofia – en riktig arbetsmyra
- 14** Deaflympicsskandalen – hårt slag för dövidrotten
- 16** År 2010 i siffror
- 18** TEATER: "Jag är fan inte duktig"
- 19** TEATER: Tyst Teater spelar Dario Fo
- 21** UNG: Förslag till ny förbundsstyrelse
- 23** FÖRBUND & FÖRENING: På gång i förbundet
- 24** Uppvakning om Manilla hos kulturministern
- 25** Reseberättelse från Västafrika
- 26** Projekt: Tillgänglighet genom teckenspråk
- 27** Projekt: Text till teckenspråk
- 28** INSÄNDARE: Kommentarer till tidigare inlägg
- 30** KRÖNIKA: "Vi går en ny vår till mötes"

dövas SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND
NR 2 • MARS 2011 TIDNING

Tidskrift för SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND Grundad 1890

UTGIVNING 2011

Nr	Manusstopp	Utgivning
3	fre 15 april	fre 6 maj
4	fre 27 maj	fre 17 juni
5	fre 12 aug	to 1 sept
6	fre 16 sept	to 6 okt
7	fre 21 okt	to 10 nov
8	fre 25 nov	to 15 dec

REDAKTION

Dövas Tidning, Förmansv. 2, plan 6, 117 43 Stockholm
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare Helena Fremnell

Chefredaktör Åsa Möller
asa.moller@dovastidning.se, mobiltel 0708 40 45 41

Reportrar

Tomas Lagergren
tomas.lagergren@dovastidning.se,
3G-mobil 0735 130199

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@dovastidning.se,
3G-mobil 0738 333060

PRENUMERATION och adressändring

medlem@sdr.org
Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03

Prenumerationspris 300 kr/år

Utebliven tidning

Kontakta
medlem@sdr.org

ANNONSER

Bokas och lämnas till
sdrannons@sdrf.se
telefon 0506-300 58
samt tel 0506-301 76 (Skaraborg och Värmland)

Förenings- och internannonser bokas och levereras till redaktionen:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5800 ex

Tryck: Carlshamn Tryck & Media AB
ISSN 1402-1978

I KORTHET: FRÅN NÄR OCH FJÄRRAN

AV NICLAS MARTINSSON

Skavlan på teckenspråk

■ Det populära svensk-norska intervjuprogrammet, Skavlan, blir teckenspråkstolkat, men inte av SVT utan av NRK från och med 1 maj.

Fredrik Skavlan.

Programmet, som sänds på fredagar klockan 21.00, finns

att kolla på nrk.no. Klicka först på TV-rutan, sedan på "TV-programmer", sedan på "Kategorier". Då hittar du "På tegnspråk" i undermenyn. Det norska teckenspråket sägs vara ganska lätt att förstå.

Manne af Klintberg.

Clownen Manne fick utmärkelse

■ Clownen Manne af Klintberg fick den 9 mars hörselpriset Snäckan av Hörselskadades förening i Stockholm. Juryns motivering lød: "Manne af Klintberg har i mer än 40 år visat barn att kommunikation inte handlar om tal utan om språk. Genom tvåspråkiga föreställningar, med talad svenska och teckenspråk sida vid sida, har han på ett lekfullt sätt visat barn med hörselnedsättning ett alternativ där det talade språket inte är norm".

Victoriafallet i Zambia.

Ny dokusåpa med funktionshinder

■ SVT ska den här våren spela in dokusåpan "Mot alla odds". Den går ut på att tio personer med olika funktionsnedsättningar tar sig igenom öken, djungel och savann. Deltagarna ska kämpa i 150 mil från Victoriafallet i Zambia till Skelett-kusten i norra Namibia, uppger TT Spektra. "Det är ingen tävling mellan deltagarna, men de tävlar mot sig själva. Det kommer att bli en stor utmaning", säger Christian Wikander, programchef för drama och nöje på SVT, till TT Spektra. Programmet visas i åtta delar under hösten 2011. Serien bygger på brittiska "Beyond Boundaries", sänt i BBC 2005.

Frisör med hörselslinga

■ Ulrika Nilsson, som är reporter på Hörselskadades Riksförbunds tidning Auris, besökte Riksgymnasiet för döva och hörselskadade i Örebro, RGD/RGH. Hon blev imponerad när hon fann att en frisör-salong i gymnasiet har hörselslinga. "Det skulle vara kul att för en gångs skull kunna småprata med frisören", skrev hon på tidningens blogg.

Fick pris för sitt miljöarbete

■ Botanist Nathalie Simonsson blev årets vinnare i tävlingen Jordens kvinnor (Terre de Femmes) som stiftelsen Yves Rocher arrangerar. Prissumman på 5.000 euro vann hon för sitt projekt i Papua Nya Guinea att bevara unika porslinsblomar innan de förstörs av skogsavverkningen. Juryns motivering var förhoppningen att hennes initiativ och arbete ska stå som föredöme så att ännu fler ser vikten av att utveckla goda idéer för både miljö och arbete. Nathalie arbetar även med att samla in bakgrundsinformation om teckenspråk och behoven bland döva i Papua Nya Guinea. Hennes arbete kan följas på hemsidan paradise-forest.net.

Porslinsblomma.

Katri Linna.

DO-chefen sparkad

■ Diskrimineringsombudsmannen (DO), Katri Linna, fick sparken av regeringen i början av februari. Hon fick istället en tjänst inom regeringskansliet. Enligt integrationsminister Erik Ullenhag (FP) är en orsak att det har tagit för lång tid för DO att avgöra ärenden. Han menar att den som drabbas av diskriminering måste kunna få upprättelse inom rimlig tid, uppger TT. En ny DO ska utses. I mitten av februari hade regeringen sammanträde. Då skärptes kraven på DO att bli snabbare på att behandla diskrimineringsärenden, skriver Dagens Nyheter.

ILLUSTRATION: LAGERGREN

(Inspirerad av Ernst Billgrens bok "Vad är konst?")

Erik Akervall, elev vid Dramatiska Institutet, var konferencier vid ceremonin på Risbergsskolan.

Rose-Marie Frebran, landshövding i Örebro län.

Teckenspråket del i Kulturskolan i Örebro

■ Den teckenspråkiga kulturskolan blir en permanent verksamhet i Kulturskolan i Örebro efter att ha drivits i projektform sen 2008. Därmed har kulturutbudet för döva och teckenspråkiga ungdomar inte bara breddats. Det är numera en självklar del av utbudet i Örebro.

Överlåtandet av kulturskolan firades med en ceremoni med 300 inbjudna gäster på Risbergsskolan den 8 februari. Erik Akervall, snart utexaminerad student på Dramatiska Institutet var konferencier. Johanna Treffenberg, som varit med från starten var också värd. Tal och underhållning avlöste varand-

ra. Mia Modig från Riksteatern ser kulturskolan som en viktig plantskola för framtidens kulturarbetare.

– Det finns många kopplingar till vår verksamhet, menade hon.

Rose-Marie Frebran, landshövding i Örebro menade att alla, oavsett partifärg och hudfärg, behöver kultur och hon gladdes med de ungdomar som får kultur på teckenspråk.

– Ni har visat att det går att tillgängliggöra kulturen för unga döva och teckenspråkiga, menade Ragnar Veer, förbundsordförande på Sveriges Dövas Riksförbund, som också gratulerade till den nu permanentade verksamheten.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Döva kan självklart lämna blod

■ Nyhetsteckens programledare, Johanna Kankkonen, väckte uppmärksamhet i media när hon nekades att lämna blod vid Blodcentralen i Falun. Orsaken var inte hennes dövhet utan att själva intervjun med tolk inte var bra reglerad i deras regelsystem.

Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) frågade Socialstyrelsen om vad som gäller för blodgivning. Då fick de till besked att döva kan ge blod och att de kan svara på frågor via exempelvis godkänd tolk, eller skriftligen.

Dövas Tidning bad Socialstyrelsens jurist Anders Alexandersson förklara vad som menades med godkänd tolk. Han sade att han inte ville hårdöra att kravet är att tolken ska vara auktoriserad. Enligt honom bör det inte vara en större risk för missförstånd bara för att översättningen går genom tolk. "Att vara döv eller hörande är jämställt", sade han. SDR slog fast att Blodcentralen gjorde fel. Johanna Kankkonen sade till Dala-Demokraten att det kändes som en seger.

Rut Norda, överläkare med ansvar för blodverksamheten i Dalarna, låter meddela att landets blodcentraler gemensamt ska utforma rutiner för hur det ska gå till (se även sid 23).

Tomma platser på äldreboende för döva

Döva äldre och personer med dövblindhet i Stockholm har länge efterfrågat särskilda boenden anpassade för dem. Nu finns ett nyöppnat vårdboende söder om Stockholm. Alla nio vårdplatser står dock fortfarande tomma.

På nyöppnade Söndagsgården finns lediga platser.

Söndagsgården heter det nya privatägda vårdboendet och ligger i Hökarängen. Ett av landets största vårdbolag, Carema Care, driver stället. Det invigdes i januari i år. Nu, vid DT:s pressläggning, är de nio vårdplatserna avsedda för äldre döva och personer med dövblindhet fortfarande lediga.

Stockholms Dövas Förenings intressepolitiska sekreterare, Anette Pellebergs, säger att Söndagsgården är ett vårdboende som kräver biståndsbeslut. En förklaring till de tomma platserna kan vara att många biståndshandläggare enligt henne inte känner till att ett sådant vårdboende finns. Vidare saknar de kunskap om dövas behov och om teckenspråkets betydelse.

– Vi vet av tidigare erfarenhet att det tar lång tid

innan en ny verksamhet kommer igång. Vi måste ha tålamod och ge det tid, säger Anette Pellebergs.

Ann Jansson är ordförande för Förbundet Sveriges Dövblinda Stockholm och Gotlands län. Hon tror också att de tomma vårdplatserna beror på att någon måste våga vara den första att flytta in.

Det tror även Sara Wilhelmsson, verksamhetsansvarig för Söndagsgården. Hon är övertygad om att det finns både behov och intresse. Informationsinsatser, studiebesök och Öppet hus har ordnats. SDR ska undersöka vad de kan göra för att hjälpa till, till exempel när det gäller att överklaga kommunernas beslut.

Söndagsgården är inte bara för döva och personer med dövblindhet utan har också andra avdelningar för hörande. I övrigt berättar Anette Pellebergs att de andra äldreboendena, seniorboendet i Hässelby som öppnar 2012 och trygghetsboendet i Skärholmen som slår upp portarna 2014, har väckt stort intresse.

NICLAS MARTINSSON

KATTIS

står stadig i blåsten

Namn: Katarina "Kattis" Anna Kristina Linné

Ålder: 40. **Bor:** Solna

Gör: kanslichef för Stockholms Dövas Förening

Familj: make Anders (säljare), dotter Beatrice (14) och son Gustaf (17)

Gör helst: åker till sommarstugan i Stockholms norra skärgård för lugn och ro

Tittar helst på TV: byggprogram, till exempel "Fuskbyggarna"

Läser helst: deckare. En favoritförfattare är Elizabeth George.

Vackraste tecknet: svårt att komma på, men något tecken där fingrarna spelar, till exempel "snöar".

1987 är knappast ett år Kattis Linné vill återuppleva. Hon sörjde över att hon hörde allt sämre och till slut blev vuxendöv. I dag, 24 år senare, strålar hon av livsglädje, tecknar flytande och är kanslichef för Sveriges största dövförening; den i Stockholm.

Först var Kattis Linné som vilken hörande sjuttonåring som helst. Hon hängde med i gymnasieskolans snabba tempo, men plötsligt märkte hon att ljudspåren började bli allt glesare. Kattis vägrade dock acceptera att hon var hörselskadad och försökte fortsätta leva som en vanlig hörande. Den första tiden var enormt jobbig. Hon kämpade med att förstå vad hennes kompisar och lärare sade. En hörselvårdskonsulent besökte skolan regelbundet och informerade klassen. Kattis minns att hon skämdes.

– Det var en svart tid. Jag längtar inte tillbaka till den, säger hon.

Klasskompisarna var dock snälla och hjälpte till exempel till med anteckningar.

Kattis stora hästintresse räddade henne under gymnasietiden. Den vita hästen, Beduin, och hon sågs fyra gånger i veckan och hade ordlös kommunikation.

På en studentfest träffade hon Anders, sin blivande make.

– Han reagerade faktiskt inte alls när jag sa att jag var vuxendöv. Jag är fortfarande imponerad av honom. Han är öppen och orädd för att ta kontakt med folk, säger Kattis.

Mötet med den stora kärleken gjorde inte direkt att hennes liv tog en tvär vändning även om förälskelse var härligt. Hon bearbetade fortfarande sorgen. Hörselvårdskonsumenten uppmanade henne att lära sig teckenspråk. Kattis var föga intresserad. Efter gymnasiet blev hon inskriven vid AMI* för rehabilitering inför arbetslivet. Hon gick i en grupp för hörselskadade. Eftersom hon inte växte upp med läppavläsning och var helt döv, var hon sämst av alla i gruppen. Då upptäckte hon att hon behövde teckenspråk för sin kommunikation. Därför fick hon lära sig det, och även läppavläsning och mycket annat som hade med hörsel att göra, i åtta veckor, också vid AMI. Bland annat tittade hon på rörliga bilder och såg hur folk talade.

– När jag var klar tänkte jag "Nu kan jag teckenspråk!".

Hon fick sin praktikplats på Manillaskolan, en grundskola för döva och hörselskadade i Stockholm. Eleverna kom fram till henne och pratade. Hon förstod ingenting. Hemma grät hon.

– Jag kunde alltså varken teckna eller höra och undrade hur jag skulle kunna gå vidare. Jag bestämde mig för att vara envis och fortsätta kämpa, berättar Kattis.

Först var hon med på gymnastiklektionerna. Där kunde handledaren teckna lugnt och fint. Så småningom fick hon vikariera som lärare i olika ämnen, fick nya vänner och blev snabbt allt bättre på teckenspråk.

– Barnen var vana och duktiga på att anpassa sig när de pratade med mig. Många av dem hade ju hörande föräldrar, och lärare som tecknade sådär.

Efter det jobbet studerade Kattis till lärare. Hon kände dock att utbildningen inte var den rätta för henne. I samma veva blev hon gravid och hade en bra ursäkt att hoppa av. Hon fick en son och tre år senare en dotter.

1993 började hon vara aktiv inom dövrörelsen och var bland annat ordförande för Sveriges Dövas Ungdomsförbund i två år. Samtidigt höll hon i ett projekt för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU) och hade hörande kollegor där.

Kattis kom till Stockholms Dövas Förening (SDF) år 2000 för att arbeta som informationssekreterare; ett jobb som bland annat innebar att hon informerade om döva och teckenspråk.

– Det var härligt att komma till en arbetsplats där alla kunde teckna.

Föreningens ekonomi gick emellertid knackigt efter några år och 2002 blev hon uppsagd. Men redan två månader senare kom en vändpunkt. Kattis blev då projektmedarbetare hos SDF, som startade ett projekt som hette Rådgivningscentrum (som utmynnade i dagens Dövteamet).

– Jag hjälpte döva med att läsa myndighetsbrev och svara på deras frågor om pension, körkort och samhällsfunktioner med mera. Då fick jag lära mig mycket, säger Kattis, som även studerade engelska, svenska, teckenspråk samt personal- och administrationskunskap vid Stockholms universitet.

Våren 2004 dök en annons upp: SDF sökte en verksamhetsledare. Kattis ansökte och fick jobbet. Nu är titeln annan: kanslichef.

Hur känns det att vara kanslichef för Sveriges största dövförening?

– Jag vaknar inte på morgonen och tänker att jag är en CHEF. Men jag är stolt över dövföreningen. Vi har över 1.000 medlemmar, vilket är ungefär en fjärdedel av SDR:s medlemsbas.

Hur märks det att ni är Sveriges största dövförening?

– Vi har åtta anställda och kan därmed driva en bra verksamhet med bra program och kurser. De resurser vi har, gör att vi lättare kan påverka samhället med vårt intressepolitiska arbete. Det är kul att vi får allt fler medlemmar.

Varför tror du att ni har lyckats motverka medlemstapp?

– Vi försöker hela tiden tänka nytt. Det är inte alltid lätt. Ett exempel är att vi ordnar "Döv för en kväll", som drar folk. Idén kom från en medlem och hennes dotter. Hörande kommer hit och lär sig teckenspråk. Det är ett bra sätt att nå dem som har döva barn eller är intresserade av andra skäl.

I maj fyller det svenska teckenspråket 30 år (1981 blev teckenspråket officiellt erkänt av riksdagen som dövas modersmål). Då kommer SDF att ta till ett ovanligt grepp. I Globens shoppinggalleria, nära Dövas hus, ska det finnas butiksmedarbetare som kan teckenspråk eller har teckenspråkstolk som ställer upp gratis med sig. Besökarna bjuds på uppträdanden och mindre utställningar bjuds.

– Vilka är dina hjärtefrågor?

– Min hjärtefråga är alltid tolkservicen. Tolkarna är ju en länk till hörandevärlden för oss. Jag jobbar bland annat för rätten till att välja tolk.

Lunchtiden närmar sig. Kattis Linné måste rasta sin tvååriga hund, dvärgschnauzern Doris, i Hagaparken i Solna. Doris hoppar och viftar med svansen när matte stiger in i lägenheten.

– Hon ger mig och min familj kravlös kärlek. Det är underbart, säger Kattis, som också fortfarande rider, dock bara en gång i veckan.

Doris är även SDF:s "kontorshund". Är hon en "isbrytare" när ni får besök?

– Ja, det är hon. Folk frågar ofta hur gammal hon är och vad hon heter. Våra samtal flyter på lättare tack vare henne.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

* AMI – Arbetsmarknadsinstitutet, som numera är införlivat i Arbetsförmedlingen.

Tarek Abdellatif från Egypten flyttade till Sverige 1996.

...till Tarek Abdellatif om upplöppen i Egypten

En enorm protestvåg för demokrati utan motstycke har skådats i delar av arabvärlden. Egyptiern Tarek Abdellatif, numera bosatt i Sverige, har legat sömnlös när upproren rasat som värst i hans gamla hemland. Han hoppas att Hosni Mubaraks avgång bär för en bättre dövrörelse i Egypten.

– Jag blev både glad och orolig

1 Hur reagerade du när en väldig massa egyptier samlades för att protestera mot regimen?

– Först blev jag glad. Men sedan också orolig, och hoppfull. Jag hoppades verkligen att de skulle lyckas få presidenten Hosni Mubarak avsatt. Han hade bara gjort landet sämre och sämre. Arbetslösheten ökade, skolorna var inte lika bra som förr, och ekonomin rasade. Samtidigt var jag rädd för att det skulle spåra ur och att delar av folket skulle starta inbördeskrig. Det finns olika religionsgrupper i Egypten.

2 Hur var det för dig att följa nyhetsutvecklingen?

– Jag hade svårt att sova, och att släppa det. Jag ville hela tiden kolla i mobilen efter senaste nytt. Och när jag var hemma, tittade jag på Al-Jazeera*, BBC och CNN. De hade alla rullande textremsor på engelska. Jag var också inne på Facebook. Det var fantastiskt. Facebook var först med nyheten om att regeringspartiets högkvarter sattes i brand.

3 När du hade kontakt med dina släktingar i Egypten, vad berättade de?

– Min mamma bor kvar i Kairo. Hon är 81 år, har ingen datorvana och kan därmed inte skicka mejl. Så min ene bror hjälpte till. Jag var orolig. Hennes bostad ligger tre kilometer från presidentpalatset. Jag tänkte: "Vad händer om demonstranterna förflyttar sig från Befrielseorget till palatset?" Jag var rädd för att de skulle utsätta min

mamma för våld och att min morbrors tygfärr i bostadskvarteret skulle plundras. Men så visade det sig att det aldrig var någon fara. Tyvärr hade jag inte någon kontakt med döva. De flesta kan inte läsa och skriva.

4 När och varför flyttade du till Sverige från Egypten?

– 1993 gick jag på organisationslinjen vid Västanviks folkhögskola. Jag var gäststudent. Vi fick bland annat lära oss hur man starta en dövförening. Jag träffade 1994 en kvinna i Sverige och blev kär. Samma år grundade jag en dövförening i Kairo med enbart döva i styrelsen. Tidigare var det hörande som styrde. Först gick det bra, men sedan började det bli problem. Ordföranden vägrade sluta trots att medlemmarna ville det. Jag förklarade demokratis principer. Det hjälpte inte. Jag blev besviken och hoppade av. Det var också svårt att starta ett nationellt dövförbund. Städer som Alexandria, Ismailia och Kairo slogs om att ha det. Det finns ännu ingen nationell dövgorganisation där. Jag flyttade till Sverige 1996 och bildade familj här.

5 Vad gjorde du när du bodde i Egypten?

– Jag var utbildad jurist och jobbade som det i två år. Då arbetade jag mycket med döva, bland annat skilsmässorfall. Det var faktiskt lättare för döva kvinnor att skilja sig. De kunde övertala sina män som var svagare att gå med på att skriva under skils-

mässhandlingar. Parallellt med juridikstudierna, och även under åren som jurist, var jag som ett slags kurator för döva i både Libyen och Egypten. Jag berättade bland annat om vad som stod i breven och hjälpte till med att söka jobb.

6 Hur tror du att döva har det i Egypten?

– Det sociala livet är rikt för döva i Egypten. De träffas och umgås mer än vad vi döva svenskar gör. Det finns dock ingen teckenspråksforskning, få tolkar och inga anställda kuratorer med mera. "S-yrken"* bland döva finns kvar än i dag. Korruption är ett problem döva sällan möter på: de som kräver mutor tycker nämligen "synd" om döva.

7 Inom sex månader planeras fria val i Egypten. Vad hoppas du på för utgång?

– En början på demokratin och att det blir bra och ansvarsfulla personer i regeringen. Jag vill också att de ska få bukt med korruptionen. Sedan hoppas jag att dövföreningarna blir mer demokratiska.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

* Al-Jazeera – ett arabiskt TV-bolag med sändningar på både arabiska och engelska.

* S-yrken, yrken vars första bokstav börjar med S – skraddare, skomakare, snickare med flera. Vanliga bland döva i Sverige förr i tiden.

Över 40 år som studieort för hela landets döva gymnasieungdomar. En lång tradition som dövskole- och skomakarstad*. Det har gjort att döva under historiens gång haft god anledning att bosätta sig här. Örebro har en självklar plats på Dövsverige-kartan.

Och ifjol blev staden historisk för sina döva invånare: Politikerna beslutade enhälligt att utnämna Örebro till Europas teckenspråkiga huvudstad.

Ett år har gått sedan dess. Vad har hänt? Hur har det gått? Finns det saker kvar att göra? Och vem bestämmer i vår teckenspråkiga huvudstad?

DT gör en artikelserie i två delar. I det här numret har vi träffat tre av de centrala aktörerna, *sid 9-11*.

Dennis Lennartsson (tv.) och Thomas Lydell-Olsen.

Dennis och Thomas vision:

Ett europeiskt teckenspråksinstitut i Örebro

Det var Dennis Lennartsson och Thomas Lydell-Olsen på Föreningen Europeiskt Teckenspråkscenter som fick idén om Örebro som Europas teckenspråkiga huvudstad. De lade fram den för kommunen. Ett halvår senare blev den verklighet. Och de har stora ambitioner för teckenspråkhuvudstaden.

Thomas Lydell-Olsen är en av de som ligger bakom den prisbelönta sajten, spreadthesign.com – en sajt med rörliga videoklipp på runt tio olika teckenspråk.

– Och fler språk är på ingång, som det amerikanska teckenspråket, ASL, berättar Thomas. Målet är 5000 extra tecken. I höst är de alla större länderna i EU med i projektet. Och framöver kommer även indiskt och kineiskt teckenspråk.

Ett par medhjälpare som ska producera de nya tecknen har anställts. Och i maj släpper man tillsammans med Tele 2 en app för Android och Iphone.

Europeiskt Teckenspråkscenter tog över förvaltningen av [Spreadthesign](http://Spreadthesign.com) från Örebro kommun i höstas.

Thomas berättar om processen inför utnämningen av Örebro som teckenspråkig huvudstad:

– Vi har en kontakt på kommunen som presenterade idén för dem inne i Rådhuset och de köpte den direkt. Drygt fem månader senare, februari 2010, var Örebro utnämnd till teckenspråkig huvudstad.

Både Dennis och Thomas ser potentialen i Örebro som ett teckenspråkscentrum i Europa. Visionen är att Örebro i framtiden har ett institut där man forskar i teckenspråk.

– Politikerna här i stan är positiva. Vi ska ned till Strasbourg och presentera vår idé. Vi vill etablera "European sign language institute" i Örebro och det ska vara finansierat av EU.

Tillgänglighet är också en röd tråd i allas strävan

att visa upp Örebro som Europas teckenspråkiga huvudstad. Dennis och Thomas tänker framförallt på hur synergieffekterna inom digital kommunikation och tillgänglighet ska se ut: hur når vi ut med information till alla medborgare? Under året ska de delta i ett konsortium där bl a. KTH*, Tolkcentralen och andra aktörer ingår. De har idéer kring hur tillgängligheten kan se ut i Örebro.

– Information i museer här i staden ska man kunna få på sitt teckenspråk. Man ska kunna se informationen i sin egen mobil, berättar Dennis och fortsätter:

– Tekniskt är det möjligt. Det möjliggör för döva turister att ta del av utbudet när de kommer hit.

En annan sak de tänker på är döva ungdomar, både i Örebro och utomlands. De vill sysselsätta arbetslösa unga.

– Utländska döva kan komma hit och studera. Många har inte möjligheter att studera samma ämnen som här i sitt hemland.

Men det som krävs för att komma in på utbildningarna är att man kan svenskt teckenspråk. Hur löser man det?

– Där kommer vår tjänst in. Man lär sig det hemifrån, sedan söker man hit och läser det program man vill här.

– Vi tänker med öppna sinnen. Vi ser inte problemen, bara möjligheter, säger Dennis och tar Google Translate på teckenspråk som exempel – där ska ska titta på om det är tekniskt möjligt att översätta till teckenspråk.

En sak är klar. De sociala entreprenörerna Dennis och Thomas lider ingen brist på idéer. Det kan Örebro behöva i sina stapplande steg som Europas teckenspråkiga huvudstad.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

*skomakare var ett av de klassiska S-yrkena döva kunde utbildas sig till förr i tiden

*KTH – Kungliga tekniska högskolan

Johanna Treffenberg (t.v.) och Anna Öjebrandt.

Kulturarbetarna Anna och Johanna:

”Örebro ska synas på teckenspråk”

Anna Öjebrandt och Johanna Treffenberg sitter numera på Kulturskolan i Örebro efter tre års projektarbete med teckenspråkiga kulturskolan. Nu är verksamheten etablerad och ett tecken på att Örebro tagit ytterligare steg på vägen som teckenspråkig huvudstad. Och de vill synliggöra teckenspråket.

Budskapet är klart. Kultur för döva barn och ungdomar ska utgå från dövas villkor och inte vara något som landstinget ordnar, säger de. Men vad är viktigast?

– Tillgänglighet på teckenspråk självklart. Men det viktigaste är att kunna välja själv – döva och hörande ska ligga i samma fil, säger Anna.

Trots att Örebro är ”huvudstad” tycker de inte att kunskapen om döva, speciellt i den offentliga sektorn räcker till. De funderar på om fortbildning av kommunalanställda vore något.

– Som örebroare ska man förvänta sig att den offentliga sektorn ska ha kunskaper om döva. Vi har pratat om att erbjuda fortbildningar, säger Johanna.

– Dessutom saknas en hel del! Medborgarkontor finns i Göteborg till exempel. Vad har vi i Örebro? fyller Anna i.

De diskuterar att det borde börja redan i skolan – att döva och hörande barn går ut och tar del av kulturutbudet tillsammans. Johanna poängterar att kulturen är en mötesplats för alla. Projektet ansvarade för sagostunder och andra teckenspråkiga aktiviteter på stadsbiblioteket under hösten 2010. Tolkar

fanns på plats vilket gjorde att alla kunde delta.

– Det är detta Örebro ska vara bäst på: Att synas på teckenspråk, säger Anna.

– Det ska vara ett naturligt inslag i det offentliga rummet säger Johanna.

En huvudstad brukar ha ett beslutande organ. Vem bestämmer i Örebro?

Anna tycker att kommunen har ett ansvar att skapa något slags råd. Och berättar att det har hänt några bra saker.

– De har dragit igång träffar med folk från de tre minoritetsspråken här i stan: finska, romani och vi teckenspråkiga. Vi har diskuterat t ex hur vi kan använda språklagen och så vidare, berättar Johanna, som varit med på en av träffarna.

Men varför händer det inget? Orsaken är ett historiskt omval i staden som ska hållas i maj. Därför har allt stannat upp på Rådhuset och inga beslut tas i någon större utsträckning. Det är en delförklaring till att det stått stilla sen staden utnämndes till teckenspråkshuvudstad.

Men Anna och Johanna jobbar på.

– Vi kommer att fortsätta vårt arbete och nu vill vi satsa på film, till exempel. Och vi har planer på att kursledaren ska undervisa både döva och hörande. Och vi ger kultur till teckenspråkiga barn och ungdomar, något de inte kunnat få tidigare.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

” Som örebroare ska man förvänta sig att den offentliga sektorn ska ha kunskaper om döva.

Lena Sundström och Britt Marie Sundström sitter båda i styrelsen i landets näst största dövförening. Dövföreningen i Örebro län jobbar precis som de andra med att tillgängliggöra tillvaron för teckenspråkiga. Men de flesta brister i staden kan de inte göra mycket åt. De saknar resurser.

Styrelseledamoten Britt Marie, som kallas för Bim, kommenterar politikernas beslut om att utropa Örebro till teckenspråkig huvudstad såhär:

– Det var ett tufft beslut. De förstod nog först efteråt vad de hade tagit för beslut, ler hon.

Helt överraskade var de dock inte. Båda hade varit på en konferens om teckenspråket i staden samma år och anat att det var på gång.

Har mycket hänt sen dess?

– Jo, en del, bland annat har teckenspråkig kulturskola blivit en permanent del av kulturskolas verksamhet i Örebro Kommun, men det är fortfarande mycket kvar som behöver utvecklas, säger Bim.

Lena, som är föreningens ordförande, håller inte med:

– Nej, det har inte hänt så mycket. Däremot har kommunen bjudit in till samrådsträffar med språkminoriteter som romani, finska och det svenska teckenspråket. Vi har deltagit där Örebro kommun nu har ett uppdragsansvar att främja och skydda vårt språk inom kommunens verksamhet. Där lyfter vi upp olika tillgänglighetsfrågor genom svenskt teckenspråk, som språklag och annat som berör teckenspråkiga. Det är positivt och vi hoppas att träffarna kan leda till ett bättre samarbete med kommunen än tidigare.

Omsorgen eftersatt

Intervjun sker i dövföreningens lokal på Ånstagatan. Bridgeklubben har spelkväll. Spelarna sitter försjunkna och tysta vid sina spelbord. I ett intilliggande rum pågår ett möte för fullt. Dövföreningen har runt 400 medlemmar. I staden bor det cirka 1000 döva. Man har uppskattat antalet som kan teckenspråk till 10 000 – lika många som hela landets döva befolkning. Trots antalet är en del områden eftersatta. Speciellt omsorgen. Staden saknar en äldrevägledare och äldreomsorg för döva värt namnet, berättar de för DT.

– Och jag tänker inte bara på de äldre

Lena Sundström (tv.) och Britt Marie Sundström.

Dövföreningen: Glöm inte vår spetskompetens

”Vi vill också vara med!”

utan också de som är ensamma och/eller har flerfunktionshinder. Det finns ingen daglig verksamhet för dem. Nu hänger de på köpcentrumet Krämaren inne i staden. Det är inte bra, säger Lena.

Också medborgarkontoret som finns i stadsbiblioteket får sig en skopa kritik. De har upprättat en bildtelefon där döva som besöker kontoret ska ställa sig och få sitt ärende distanstolkat i samhällsvägledning och konsumentrådgivning.

– Vi döva vill kunna träffa en samordnare som vi kan teckna direkt med, säger Bim och berättar att kommunen inte lyssnat på deras idéer och förslag.

Som i fallet med råd och stöd. De hade varit hos kommunen med mössan i hand men fått nobben. Sedan drog kommunen igång ett sådant projekt. Utan att de kontaktades.

– Konstigt, säger Lena.

Personal behövs

Ett annat exempel är finansieringen. Man får inte mycket pengar av kommunen. De fem största dövföreningarna i landet har anställda på kansliet. Dövföreningen i landets teckenspråkiga huvudstad har under stora delar av 2000-talet fått klara sig utan personal.

Nu har man, efter flera år, anställt en person, som började i januari och jobbar på halvtid med enbart administration. Men det räcker inte i längden, menar Lena. Vi

står ju själva för en del av tjänsten.

– Vi i styrelsen får ta på oss mycket.

Många möten är på dagtid vilket försvårar då de i styrelsen har jobb till vardags. De drömmer om en administratör, en ombudsman och en verksamhetsledare som kan dra igång saker i lokalen som då kan bli ett dövcenter, berättar Lena.

– Och kommunen verkar glömma att vi har spetskompetens i dövfrågor och vårt eget teckenspråk som vi kan bistå med.

30-årskalaset

I år fyller teckenspråket 30 år. Det ska firas med pompa och ståt i Örebro. Men Lena är besviken. Dövföreningen står nämligen för hela notan.

– Är det rätt? Ska inte kommunen skjuta till lite pengar? frågar sig Lena.

De har sträckt fram en hand. Och sedan Örebro blev teckenspråkig huvudstad har de kravlat upp ärmarna och väntat ytterligare. Men kommunens hand har inte dykt upp. Ännu.

– Men vi går på möten och samarbetar och gör oss hörda med kommunen ideellt många gånger. Resultat brukar ta lång tid.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

I NÄSTA NUMMER:

Vad säger skolväsendet?

Vad säger kommunen?

Vad säger politikerna?

Vad säger teckenspråkiga om sin stad?

Hon gör sin praktik hos Myrorna

Sofia – en flitig arbetsmyra

Loppis och secondhandaffärer har alltid varit en naturlig del av Sofia Domströms liv. Nu gör hon praktik i en sådan butik – på Myrorna. Hon tycker att vi svenskar borde handla mer begagnat.

Längs Sturegatan i Sundbyberg droppar det oavbrutet från taken. Skyltarna i Myrorna-butiken som ligger på den gatan kan inte bli mer rätt. De lyder nämligen: "Älska våren". Att hitta färgstarka plagg för säsongen är inte svårt. Sofia Domström gör praktik här sedan tre månader tillbaka.

– Min passion är att gå på loppis och i secondhandaffärer. Äldre begagnade kläder bjuder på en annan känsla. De är till skillnad från nyproducerade kläder "unika" och ofta av bättre kvalitet och har själ. Sedan är det bra att det är billigt, säger Sofia Domström leende.

Hon tar upp två olika stickade tröjor: den ena är från en butikskedja, och den andra är av ett okänt märke. Kedjans känns lite sliten och inte lika mjuk som den andra. Hon är galen i äldre klänningar med mönster och blommor. Förut kunde hon lägga ner 500-1000 kronor på ett plagg. Nu tänker hon sig för mer när hon köper.

– Nya varor tappar snabbt sin tjusning. Jag har märkt att jag tar bättre hand om mina gamla kläder

Sofia Domström gillar loppis och secondhand och stortrivs hos Myrorna.

för det finns inte så många av dem.

Tidigare arbetade Sofia med människor inom vården. Efter en tids sjukskrivning gör hon nu praktik på Myrorna. Hon blir lugnare och inte lika stressad av att syssla med saker som hon blir av att jobba med människor. I butiken trivs hon bara bättre och bättre. – Jag känner mig mer hemma för varje dag som kommer, säger Sofia, som uppskattar att ha öppna och trevliga kollegor varav några börjar lära sig lite teckenspråk.

I början av veckan brukar hon packa upp och prisma prylar som folk gett bort, antingen i någon av Myrornas cirka tusen insamlingsbehållare i Sverige, eller direkt i butiken. Myrorna kan också ha varit hemma hos givare för att hämta grejor. Torsdagen är den för henne nog roligaste dagen – för då kommer klädleveransen. Hon sorterar, hänger upp, och får ibland klä skyldockorna.

– Prylarna säljer nästan alltid bäst, till exempel köksredskap. Sedan kommer damkläder och möbler på andra respektive tredje plats.

Sofia Domström har studerat lite miljövetenskap och lite miljö och utveckling på högskola. För henne är återanvändning jätteviktigt.

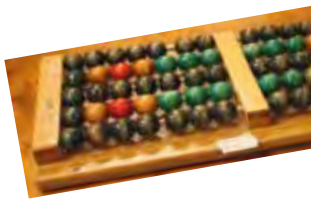
– Det ska och bör vara en naturlig del av samhället och vara ännu mer lättillgängligt.

Varför tror du att vi är dåliga på att återanvända?

FAKTA

Drygt 30 Myrorna-butiker finns i Sverige, från Luleå i norr till Malmö i söder. De är en del av Frälsningsarmén. I slutet av 1800-talet hade ett par rika damer en välgörenhetsorganisation. De kallade sig "Myrorna", av okänd anledning, enligt marknadskommunikatör Nina Jern. Kvinnorna samlade in kläder, möbler och husgeråd som lagades och såldes. 1899 lades deras verksamhet ner. Frälsningsarmén tog över både namnet och verksamheten. Gåvorna antingen säljs i butik eller går på export till Irak, Tunisien och Östeuropa. Eller så används trasiga saker i fabriker eller återvinns i miljöstationer.

►...forts. på nästa sida

Köksprylar, damkläder och möbler är det som säljer allra bäst, berättar Sofia Domström.

► ...forts. från föreg. sida

– Vi vill hela tiden ha nytt och finare. Vi tröttnar snabbt på våra saker. Det är en annan köphets i dag än förr med mycket prispress och reklam. Alla ska ju ha platt-TV. Många kastar sina tjock-TV som egentligen fungerar.

Sofia uppmanar alla att tänka till när de köper kläder och saker: "Hur ofta kommer jag egentligen att använda det här?".

– Om du bara använder det få gånger blir det dyrt. Men om du köper en tröja för 100 kronor och använder den 100 gånger så kostar det 1 krona per gång.

Slutligen, hur mycket av en arbetsmyra är du?

– Eftersom jag är döv pratar jag mindre när jag jobbar. Så jag är flitig, ja, säger Sofia Domström.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Anmäl dig till IT-frågan!

Du som har en funktionsnedsättning kan delta i våra undersökningar om IT och telekom.

Mer information finner du på
www.itfragan.se

Alla som besvarar enkäten får en trisslott.

**Ta chansen!
Var med
och påverka
morgondagens IT
och telekom!**

IT-frågan drivs av Hjälpmedelsinstitutet och kommunikationsmyndigheten PTS

Oslo, Norge 1953.

*ISCD – International Committee of Sports for the Deaf

*IOK – Internationella Olympiska Kommittén

Oberammergau, Tyskland 1955

Skandalen ett faktum:

Deaflympics i Slovakien inställt – hårt slag för dövidrotten

”Så ska dövidrottens framtid säkras” lät det när DT intervjuade Svenska Dövidrottsförbundets sportchef Joachim Sundström i förra numret. Precis när numret kommit ut ställdes vinter-Deaflympics i Vysoké Tatry i Slovakien in med en vecka kvar till start. Och dövvärldens största skandal var ett faktum. DT träffade honom igen för att höra hur han och förbundet ser på saken.

Spelen skulle ha gått av stapeln den 18-26 februari. Men inte nu längre. Och Joachim Sundström är mycket besviken över hur det hela sköts. Han förstår inte hur ICSD* som förbund haft så dålig kontroll över situationen i Slovakien. En grym väckarklocka, menar han och funderar lite.

– Blev de lurade på något sätt? Även om det är så, har de ett stort ansvar i det här, tycker jag. De ställde in spelen i fjol. Men sedan återtog de beslutet och lät slovakerna fortsätta arrangera. Då trodde vi att slovakerna till slut hade uppfyllt de kriterier som ICSD hade ställt för att ett Deaflympics skulle kunna genomföras. Men det visade sig att det inte alls var så. Så det är lika mycket deras fel.

På vilket sätt SDI drabbas av skandalen vet inte Joachim i nuläget men han är övertygad om att det kommer att förstöra för ICSD och hela världens dövidrottsförbund, som kämpar både på internationell och nationell nivå för att få Deaflympics likställt med ett OS. Man kan tro att så är fallet idag i Sverige, men så är det inte. Riksidrottsförbundet, RF har än så länge jämställt endast Paralympics med OS. Deaflympics har en viss status men ses ändå som ett lägre klassat mästerskap än Paralympics. Likadant är det inom IOK*. Hur ser de på Deaflympics nu? Frågan ligger öppen. Men han menar att skandalen är ett faktum.

– Jag tror att många inte förstått vilken stor skandal det är, många har helt enkelt inte smält det här än. Det kommer att påverka framtida vinter-Deaflympics, spår Joachim. Sommarspelen är han inte lika orolig för.

Under det som skulle varit Deaflympics i Slovakien kom nästa dystra besked: Organisationskommittén för Deaflympics i Vancouver 2015 har upplösts och det blir inget vinterspel i staden. ICSD försöker få Kanada att ta en annan stad.

Joachim Sundström, Dövidrottsförbundets sportchef.

Dessutom finns det oro kring penningfrågan för sommarspelen i Aten 2013. Men det ska genomföras, enligt vad DT erfar.

Påverkar SDI

Ekonomiskt sett kan ett inställt Deaflympics på sikt göra att SDIs resurser skärs ned.

Elitstödet till deras aktiva idrottare är beroende av att det finns en högstanivå på mästerskap. I dövidrotten är det ofta bara just Deaflympics som finns som världsturnering. En del idrotter saknar VM, som t ex i skidor.

– Därför planerar vi på SDI en uppsökande verksamhet och tänker göra upp en plan för de närmaste fyra åren för att få upp intresset för vinteridrott bland döva. Ute i skolorna, till exempel, säger Joachim.

Om det är Jaromir Ruda, ordförande i den slovakiska organisationskommittén som ligger bakom – han misstänks för bedrägeri och riskerar mellan 10-15 års fängelse – vågar Joachim inte säga.

– Det är under utredning. Vad som gick snett är svårt att säga. Att kommittén lurat hela världen att tro att de haft pengar är allvarligt. Det skulle aldrig hända i Sverige – vi är ett föregångsland när det gäller arrangemang och liknande, säger Joachim.

Det lär inte komma som en överraskning att ICSD:s kommande kongress kommer att ryka. På flera sätt. Flera personer kommer att åka ut och diskussionerna gå heta. ICSD har en hel del att förklara för hela världens dövidrottsförbund, menar Joachim Sundström.

TEXT&FOTO: TOMAS LAGERGREN

Banff, Kanada 1991

DETTA HAR HÄNT:

► Maj 2010

ICSD meddelade att vinterspelen i Vysoké Tatry skulle annulleras. Hela dövidrottsvärlden togs på sängen. Orsaken var att man inte uppfyllt kriterierna för varken finanser eller andra faktorer som ska garantera att spelen kan genomföras. Mycket var oklart menade ICSD, därför stoppade man spelen. Ordföranden Craig Crowley beklagade det djupt. Länderna ställde in sitt deltagande och tog sikte på nästa Deaflympics som skulle äga rum 2015 i Vancouver.

► Oktober 2010

Sverige tog ett historiskt beslut – för första gången skulle inte någon trupp få åka till Deaflympics för att man ansåg att bland annat Dövas Tre Kronor inte höll måttet. Det skulle visa sig vara tur i uturen.

► December 2010

Den dåvarande chefen för Deaflympics, Tiffany Granfors kom med ett överraskande besked: Spelen skulle genomföras, trots allt. ICSD hade gjort ett par inspektioner under hösten och allt var i sin ordning, enligt Tiffany.

► **Den 11 februari 2011** Tiffany Granfors hade landat ett par dagar tidigare i Slovakien och insåg att hon kommit till ingenting. Inga pengar fanns. Hon

slog larm och meddelade världens dövidrottsförbund att spelen definitivt ställdes in. Men flera länder, däribland långväga Japan var redan där. ISCD:s ordförande Craig Crowley menade att Slovakien bär det yttersta ansvaret och man polisanmälde den slovakiska organisationskommitten och ville få pengarna tillbaka.

► **Den 17 februari** avgick Tiffany Granfors. Bland det första hennes efterträdare Mark Dolley gjorde var att meddela att organisationskommitten för spelen i Vancouver 2015 upplöstes och att ICSD arbetar för fullt med att hitta någon annan stad som kan tänka sig att vara värd för spelen i Kanada. Framtiden för vinterspelen ser därmed mycket mörk ut.

► **Den 20 februari** greps den slovakiska organisationskommittens ordförande Jaromir Ruda vid gränsen till Ungern i ett försök att fly till Ungern, misstänkt för bedrägeri. Det handlar om summor på kring 11 miljoner euro. Han sägs ha manipulerat handlingar och ingen vet var pengarna är. Vilket ansvar de andra i organisationskommitten har är oklart. De säger att Ruda haft kontrollen över pengarna och att ICSD känt till detta hela tiden. Ord står mot ord. Och allt fler röster höjs för Craig Crowleys avgång – inte minst i hemlandet England. DT kommer att följa upp detta i kommande nummer.

Salt Lake, USA 2007

Holmenkollen, Norge 1987

OMVÄRLDENS REAKTIONER (i urval):

■ **USA** har skrivit ett öppet brev till ICSD där man inte skrader orden. Man ser allvarligt på händelsen som drabbat hela dövvärlden. Och de kräver att ICSD bär ett större ansvar för det som hänt än vad ICSD har tillstått. Dessutom kräver USA en ekonomisk kompensation på, enligt uppgift DT fått, över 50 000 dollar.

■ **Ukraina och Ryssland** visade mer förståelse och försökte ändå in i det sista rädda spelen med att säga att de kan ordna ett spel i höst. Men det är föga troligt att det ens genomförs. Tiden räcker helt enkelt inte till.

■ **Japan** kräver liksom USA ersättning och skadestånd (dock oklart hur mycket) för sveda och värk och säger sig följa utvecklingen noga. De åkte hem från Slovakien den 20 februari.

■ Vårt grannland, **Finland** har också uttalat sig om Deaflympics. Man är också jättebesvikna och chockade. De har förlorat cirka 70 000 euro på det. Men man ber också om tålamod för att få låta utredningen visa vad som har hänt.

Sundsvall, Sverige 2003.

KOMMENTAR av Tomas Lagergren:

Mina första steg inom dövidrotten togs i Uppsalaklubben IK Adils med plojinnebandy i början av 90-talet i Celsiuskolans slitna gymhall där dammtussarna dansade runt med oss. Under samma period spelade jag ishockey i hörande klubben Almtuna IS. Jag nådde aldrig Deaflympics – det närmaste jag kom var som hemmareserv i Dövas Tre Kronors trupp till Davos 1999. Å andra sidan har jag varit på två Deaflympics som turist, i Rom 2001 och Taipei 2009.

Idrotten har betytt mycket för mig som person och därifrån har jag fått många vänner för livet, både hörande och döva. Det är inte bara ett utövande, utan en livstil. Det unika med dövidrotten är just gemenskapen runt språket. Och många lever sitt liv runt det.

Detta är förödande för dövvärlden. Därför ska nog händelsen ses som den största skandalen i dövsammanhang världen över.

2010 i siffror

131 131 studenter hade teckenspråkstolk på landets högskolor och universitet. Utöver den siffran hade **10** skrivtolk. En av dem var teckenspråkig.

Utbildningen gick på distans genom inspelade föreläsningar, som skrivtolkades.

"Det fungerade bra", berättade Monica Svalfors, redaktör för sajten studera-medfunktionshinder.nu.

Topp tre

Örebro universitet: **42** teckenspråkiga studenter

Stockholms universitet: **40**, varav

5 hade lärare som kunde teckna

Lunds universitet: **10**

79 79 biljoner minuter. Så mycket videochattade vi via Skype. Ungefär **40,75** procent av chattminuterna var just videochatt.

153 2010 fanns **153** auktoriserade teckenspråkstolkare, en ökning med **18** från året innan. 2 var dessutom auktoriserade sjukvårdstolkare.

501 I specialskolorna gick **501** elever, 1 färre än 2009. Vårterminen 2010 gick **40** procent av avgångseleverna ut med fullständiga betyg, en ökning med **15** procentenheter från året före, enligt Specialpedagogiska skolmyndigheten.

3320 I Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barns (DHB) medlemsstall inrymdes **3320** medlemmar, **984** färre än år 2009.

Verksamhetschef Pernilla Hoflin förklarade att största anledningen troligen är att förbundet städade i sina medlemsregister i distrikten och att ett flertal familjer valde att inte fortsätta sitt medlemskap när DHB och ett annat förbund avslutade sitt gemensamma projekt.

32.000 Hörselskadades Riksförbund (HRF) hade cirka **32.000** medlemmar, drygt **1.000** färre än 2009. Informationschef

Ingvild Falkenhaus kunde inte ge något entydigt svar på varför. Fluktuationer från år till år är enligt henne helt normalt. Förhoppningen är att få fler yngre medlemmar. Över 70 procent av medlemmarna är över 65 år.

3755 Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) gick till skillnad från DHB och HRF mot strömmen. Förra året hade SDR **3.755** medlemmar, 75 fler än år 2009. Inte heller medlemsregistrator, Agneta Skagerstrand, visste med säkerhet varför. Dock är känt att till exempel Stockholms Dövas Förening har lyckats med målet om att ha 1.000 medlemmar.

2500 Barnplantorna, ett riksförbund för barn med cochleaimplantat och hörapparat, har ett medlemsregister som är uppdelat i olika register. Därför kan de inte ange någon exakt siffra. Dock kan ordförande Ann-Charlotte Gyllenram säga att de per 1 januari 2011 hade ungefär **2.500** medlemmar inklusive stödmedlemmar.

312.554 Förmedlingstjänsten Textttelefoni (där döva och hörande kan kontakta varandra via en person som läser och skriver vad samtalsparterna säger) fortsatte att ta emot färre samtal. Förra året hade de **312.554** anrop, ungefär 11 procent mindre än året innan. Anledningarna till minskningen är att andra kommunikationsvägar finns: till exempel SMS, e-post och chatt, enligt Robert Hecht, projektledare vid kommunikationsmyndigheten Post- och telestyrelsen. En annan förklaring är att allt fler har fått bildtelefon och därför föredrar att prata med hörande via teckenspråkstolk. Den andra förmedlingstjänsten, Bildtelefoni.net, hade en uppåtgående trend: **159.809** anrop. Det var en ökning med drygt 21 procent.

15.000 3 är den populäraste mobiloperatören hos döva. Förra året ringdes cirka 1,8 miljoner videosamtal i totalt 3,8 miljoner minuter i deras nät. Antalet unika användare av videotelefoni har halverats från 30.000 i januari 2010 till **15.000** i december 2010. Men för användare som ringt fler än fem samtal i månaden har det dock bara gått ner med ungefär en tredjedel, från 4.300 till 2.800. En tolkning Tre gör är att vi allt mer använder videochattapplikationer som Facetime, Fring, Skype och Tango istället för vanlig videotelefoni.

14/5

Så här populära var sökorden på Google.se: "Teckenspråk" som sökord var populärast under perioden 28 november – 4 december enligt Google Trender. Då spreds bland

annat nyheten om att SVT:s julkalender var tecken-språkstolkad. Inte säkert att det var orsaken.

Teckenspråkets Dag firas ju den **14 maj**. Ändå var intres-set för det språket inte på topp under 9–15 maj.

Örebroborna var de som var mest flitiga på att söka in-formation om teckenspråk. Stockholmarna var drygt fyra gånger mindre intresserade. "Döv" som sökord hade sin peak under 2-8 maj. Nerikes Allehanda hade en artikel-serie om döva och hörselskadade i Europas teckenspråks-huvudstad, Örebro, under det tidsintervallet. Förklarar det varför "döv" var mer googlat då? Totalt sett var "teck-enspråk" populärare som sökord än "döv".

3,9

År 2010 var tolkbristen på 3,9 procent, en minskning med 0,6 procentenheter från året innan. Lägst var den i

Landstinget i Uppsala län (1 pro-cent), och högst i Örebro läns landsting (10)*.

** Avrundat till närmaste deci-maltal. Flera av tolkcentralernas siffror är endast preliminära.*

NICLAS MARTINSSON

Mobil översätter vad du säger

■ Den smarta mobilen, Samsung Galaxy S, har blivit en succé. I juni kommer en uppföljare, döpt till S2. Den är smartare än någonsin i och med att den kan översätta sms på främmande språk. Svenska är ett av dem. Vidare kan man även läsa in på ett språk och få det uppläst och översatt på ett annat. Den talade svenskan finns ännu inte. Hur det i praktiken fungerar, är något vi får återkomma till.

Ny Ipad har videochatt

■ I mars släppte Apple den andra versionen av Ipad. Den är inte bara tunnare än Iphone 4 och lättare (endast 600 gram) än den första utan har numera också videochattprogrammet Facetime. Två kameror på både fram- och baksidan erbjuds. Ipad 2 går att i Sverige från och med 25 mars. Hur mycket den kostar att köpa är i nuläget oklart.

Mer teckenspråk på SVT:s webb

■ Publicserviceföretagen SR, SVT och UR får ett nytt sändnings-tillstånd från och med 2014. SVT berättar i sin skrivelse till kultur-departementet att de bland annat vill verka för att synliggöra minoriteter i den allmänna programverksamheten och satsa på barnprogram på minoritetsspråk, till exempel teckenspråk och samiska, rapporterar Nyhetstecken. Minoritetsspråksmaterial på webben är särskilt viktigt, enligt skrivelsen.

Hallå där...

... Malin Rogström, som efter nära två år slutade som chef för SVT Teckenspråk. Hon blev nyligen en av två avdelningschefer för SVT:s riks-nyheter där program som Agenda, Aktuellt och Rapport görs.

Malin Rogström.

Varför valde du att sluta på SVT Teckenspråk?

– Därför att jag har fått ett erbjudande som jag efter mycket vanda kände att jag inte kunde tacka nej till.

Hur har du trivts på SVT Teckenspråk?

– Jag har trivts fantastiskt bra. Det har varit lärorikt för mig att lära känna dövvärlden och Dövsverige mera.

Vad tror du att du har bidragit med under din tid på SVT Teckenspråk?

– Jag tror att jag har bidragit med att vidarebefordra mina kontak-ter och därmed utöka nätverket så att de (reds anm: SVT Teckenspråk) har fått en helt naturlig plats inom SVT.

Vilka kontakter menar du?

– Framförallt programcheferna som bestämmer vilket utbud SVT ska ha.

Hur märks det att SVT Teckenspråk har fått en naturlig plats inom SVT?

– Våra program beställs av beställarna för vanliga program. Vi hanteras som alla andra program. Det ser jag som ett stort steg. Dessutom har SVT valt att satsa mycket på programutveckling av teckenspråksprogrammen. Våra barnprogram har fått en naturlig plats i Bolibompa. Det är några exempel.

När får vi se ett teckenspråksprogram på prime time (den tid då flest tittar, kvällstid)?

– Ja, det är tänkt att vårt nya projekt för unga ska bli ett sådant. Det spelas in i år och sänds nästa år.

Kan du berätta mer om det?

– Nej, det kan jag inte, för det har inte spelats in. Och vi berättar inte sådana saker av konkurrensskäl.

Hur ser du på SVT Teckenspråks framtid?

– Jag tecknar den som ljus. SVT Teckenspråk går från klarhet till klarhet. Jag tror absolut att de kommer att fortsätta producera ange-lägna och bra program utan mig. De har en professionell lednings-grupp. Det hänger inte bara på mig.

Du berättade att en ny chef för SVT Teckenspråk kommer att rekryteras under våren. Kan det vara en döv person?

– Absolut, jag ser inga hinder. Personen måste ha rätt kompetens som chef och ledare. Det är det viktiga.

NICLAS MARTINSSON

Teckenspråk och svenska

Nya kurser börjar hösten 2011. Ansök före 15 april!
www.ling.su.se/tsp och www.ling.su.se/sv2d

Institutionen för lingvistik

"Jag är fan inte duktig"

"Jag vill, jag kan, jag ska" stod det på svarta tavlan i skolan. Dessa ord kom att betyda mycket för Eva-Helen Rydmark. När hon var två år gammal blev hon gravt syn- och hörselskadad i en hjärnhinneinflammation som också satte sig på balanssinnet. Nu är hon aktuell med sin självbiografiska pjäs: "Jag är fan inte duktig!"

På en kolsvart scen framträder en kvinna. Hon är klädd i rött – det är Eva-Helen Rydmark som berättar rakt upp och ned hur hennes liv varit. Konstaterandet som de flesta gjort för sig själva: Det är inte lätt alla gånger.

Undertecknad tänker att allt är relativt: hennes blick är klar fast hon ser dåligt. Hon känns stabil även om hennes balans är inte är som den ska och därför sitter i rullstol. Inte heller är hörseln som den ska. Och det sista hon vill bli kallad är – "duktig!"

Jag känner också igen mig i det med att bli kallad duktig. Man kan undra vad folk lägger i ordet "duktig" men vilket ord föredrar du att man använder?

– Ja, det har jag hört till leda. Jag vet ju att jag är det men det borde vara något annat ord, säger hon och funderar. Efter ett tag säger hon:

– Det är mycket fördomar bakom det ordet. Jag fick ett mejl av en tjej efter pjäsen i fredags och hon skrev att jag var cool och kanonbra, det var bättre! Säger hon och ler brett.

Pjäsen hon skrivit görs i samarbete med Hällefors folkhögskola där hon går på teaterlinjen. Det är inte första gången hon spelar teater. Hon har spelat i en annan pjäs som handlade om långtidssjukskrivna.

– Det är jättekul att spela teater, säger hon.
Berätta om din pjäs!

– Jag vill berätta om mitt liv och att det inte varit lätt alla gånger. Och att man ser mina behov, inte hur duktig jag är.

En kamp hon fört länge är den om att få en personlig assistent men Örebro kommun anser att hon klarar sig själv.

– Jag vill väcka politikerna med min situation, få dem att se mina behov.

Klarar sig själv gör hon för det mesta, men allt tar mycket längre tid och hon måste planera sin vardag. Någon spontanitet i hennes liv finns sällan.

Som sextonåring blev Eva-Helen sjuk igen. Hon låg i koma i två dagar och följden blev att balansen blev sämre. Och Eva-Helen var tvungen att lära sig gå igen.

– När alla funderade på vad de skulle välja på gymnasiet, gick jag på rehabcenter. När de hängde med varandra på fritiden var mitt sällskap en talpedagog, berättar hon.

Eva-Helen var ganska ensam under den tiden. Och man ansåg att hon skulle gå i hörselklass, något hon inte ville.

– Som synskadad är teckenspråk överlägset bäst. Det går dåligt att avläsa. Det gick inte längre och jag hoppade av gymnasiet efter två år och läste in gymnasiebehörighet

på Sundsgårdens folkhögskola. Där kunde man ta hand om mig och det var en bra tid.

Kärleken hade hon träffat redan innan och fick tre barn som idag är mellan 18 och 25 år gamla. Helt lätt var det inte att ta hand om dem själv. Det slutade i skilsmässa för tio år sedan.

– Det var tufft.

Men Eva-Helen tycker att man ska se till barnens behov, inte hennes. De valde att stanna hos pappan och hon flyttade ut. Idag bor hennes yngsta barn, som ska ta studenten i vår, hos henne. De två andra är utflugna.

Numera har hon en ny kärlek och har fullt upp: Förutom att gå på teaterlinjen är hon också aktiv i FDSB* och KHR, Kommunala Handikapprådet i Örebro. Hon simmar och skriver poesi och dikter. Träffar vänner och går på bio och lyssnar på musik. Som folk gör mest.

– Och det med teatern, jag vill vidareutveckla mig, men jag vet inte hur det blir. Men det finns mycket att göra! Ler hon och avslöjar planer på att ge ut en bok om sitt liv.

Jag frågar om titeln. Hon ler och säger:

– Jag vill, jag kan, jag ska!

TEXT&FOTO: TOMAS LAGERGREN

Tyst Teater spelar Dario Fo:

Stor portion svart humor i ny pjäs

Tyst Teater bjuder på en fars av italienaren Dario Fo i vår: "Vi betalar inte, vi betalar inte". Farsen spelas i ett rasande tempo. Juli af Klintberg som är en del av ensemblen berättar att den stora utmaningen har varit att teckna fort men ändå förhoppningsvis inte obegripligt.

Farsen "Vi betalar inte, vi betalar inte" är en modern klassiker av Dario Fo. Den handlar om att pengarna tappar i värde och att konsumentvarorna ständigt fördyras. Samtidigt får näringslivspamparna ut bonusar i miljardklass. Till slut får folk nog. Frågan är om det är rätt att stjäla i ett sådant läge. Historien blir bara mer och mer invecklad när två damer i pjäsen gömmer sitt stöldgods. Ett av de hemliga ställen är i magen. Därför blir de tagna för att vara gravida. De kommer på dråpliga bortförklaringar för att inte bli visiterade. Och oväntade intriger staplas på varandra.

Denna fars är enligt Tyst Teater i nytappning. Anledningen är att manuset har bearbetats. Drygt en tredjedel har tagits bort. Om originalmanuset använts, hade det motsvarat minst tre timmars teckenspråk.

– Det blir annars för jobbigt med många intryck, och med ett snabbt tempo hela tiden, säger regissör Ulf Montan.

Dessutom finns några scener som inte riktigt fungerar optimalt på teckenspråk. Ett exempel är att karaktärerna pratar utan att ha ansiktet vänt mot publiken.

Juli af Klintberg, som både är skådespelare och har översatt manuset till teckenspråk, berättar att i en fars sker replikväxlingarna mycket snabbt. Ambitionen har därför varit att de teckenspråkiga skådespelarna ska närma sig det för en fars normala tempot så mycket som möjligt, men samtidigt förhoppningsvis vara någorlunda begripliga, vilket har varit en utmaning för ensemblen.

– Det är inte bara döva som missar delar av en fars, utan också hörande. Man kan ändå förstå till viss del och skratta, säger hon.

Även scenografin ger ett uttryck för ett samhälle där girighetskulturen råder. Enligt scenograf Lotta Nilsson ska miljön, som är blekt laxrosa och har en "urtvättad" röd färg, vara påver och påminna om en kåkstad där man använder vad som finns. Det som däremot finns gott om i pjäsen är finanistidningar.

Pjäsen bjuder på en stor portion svarthumor och sker på två språk samtidigt: teckenspråk och talad svenska.

– Jag tror att vi kan skratta åt samma saker även om det är olika språk, säger regissör Ulf Montan.

NICLAS MARTINSSON

Delar av ensemblen.
FOTO: SAGA BERLIN

Fr.v. Sofia Wärngård Lang och Juli af Klintberg. FOTO: MARTIN SKOOG

Tommy Fransson. FOTO: MARTIN SKOOG

NOSTALGITRIPPEN

ALFABETET PÅ MJÖLKPAKETET.

Landets mjölkdrickare kunde öva på att teckna vid middagsbordet år 2003. För då hade Arla nämligen två olika motiv på mjölkbaksidan: alfabetet, och enkla tecken. Dessa teckenspråkslektioner var dock inte de första i Arlas historia. Mejerijätten har inte kunnat hitta information om när de debuterade med alfabetet, dels på grund av personalomsättning, dels för att Arla började arkivera först år 2003. Företagets gissning är dock 1997 eller 1998.

"Vi betalar inte, vi betalar inte" visas fram till 30 april på utspridda platser i Sverige. Rollerna innehas av **Robert Fransson, Tommy Fransson, Juli af Klintberg, Gunilla Vestin Wallin** och **Sofia Wärngård Lang**. Speltiden är cirka 2 timmar och 30 minuter inklusive paus. Se riksteatern.se/tystteater för mer information.

NYTT FRÅN NÄR OCH FJÄRRAN

Döva föll offer för våldtäktsmannen

■ En 24-årig våldtäktsman, som har spridit skräck i Örebro, är nu åtalad för 15 fall av våldtäkt eller försök till våldtäkt. 3 av 15 offren var döva. Torbjörn Carlson, informationschef vid Polisen i Örebro, kan dock inte se att mannen har gjort ett medvetet val, uppger SVT Tvärsnytt. "Men den misstänkte har närmat sig sina offer bakifrån och det kan ju vara så att de döva offren då inte hört honom smyga och på så sätt har de råkat illa ut", säger Torbjörn Carlson. Det kanske ovanligt höga antalet döva offer kan enligt honom bero på att Örebro har många döva invånare.

Ökad vinst för CI-tillverkare

■ Världens största cochleaimplantat-tillverkare, australiska Cochlear, hade under andra halvåret 2010 en vinst som var 16 procent högre än motsvarande period 2009. De hade 87,2 miljoner australiska dollar i vinst. Den största delen av försäljningen kommer från cochleaimplantat. Alla regioner ökade. Snabbast var tillväxten i Amerika och Asien. Cochlear lanserade under den perioden sina produkter i Sydkorea, skriver Dow Jones.

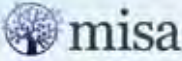
Ökad valfrihet för alternativ telefoni

■ Hjälpmedelsinstitutet (HI) och Post- och Telestyrelsen (PTS) har fått i uppdrag av regeringen att under två år driva en försöksverksamhet. I den ska bild- och texttelefonanvändare tillsammans med ett antal landsting kolla hur valfriheten kan öka. Målet är att de ska kunna ha större valfrihet och kunna påverka vilken typ av produkt eller program de vill ha. De ska få prova att arbeta med program för bildtelefoni och videochatt som finns på konsumentmarknaden, till exempel Skype. Man ska också ta en titt på hur teknisk support och utbildning kan gå till för den som vill använda konsumentprodukter.

Gallaudet tar bort program

■ Gallaudet, ett världskänt universitet för teckenspråkiga i Washington DC, tar bort 17 av 99 akademiska program. De går inte att söka från och med augusti 2013. Anledningen är att man vill bli bättre på långsiktig planering och strategiskt samla sina resurser. Tolv grundutbildningar, tre utbildningar på masternivå, en specialistutbildning med inriktning mot pedagogik, och ett doktorandprogram, tas bort.

ANNONSER

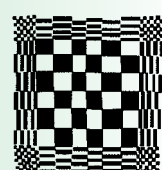
Arbetsinriktad verksamhet enligt SoL, samt stöd enligt LSS.

Vi ger dig det stöd Du behöver för att komma ut i arbetslivet.

www.misa.se 08-580 813 40

ANNONSER

*Utflykts-
mål*

Klässbols
Linneväveri

*Linnedukar för bröllop,
fest och vardag.*

*Gardiner och
möbiltyger till vårens
nya rum.*

Välkomna!

Öppettider:
Måndag-Fredag 9-18
Lördag 10-15

Klässbols
Linneväveri AB

Damastvägen 5
671 95 Klässbol
Tel 0570-46 01 85
www.klassbols.se
(Väg 175 18 km söder
Arvika, 60 km från
Karlstad över Värmskog)

ANNONSER

välkommen till...

den nya tidens stormarknad!

alla dagar
8-22

MAXI
ICA STORMARKNAD
BERGVIK, KARLSTAD

Välkommen! Christer med personal

Tel. 054-777 45 00 • www.maxikarlstad.se

Valberedningens förslag till förbundsstyrelsen 2011/2012

Ordförande ett år: Henrik Sundqvist (omval)

Ledamöter två år: Jenny Nilsson (omval)

Charlotta Sjölander (nyval)

Isabella Hagnell (nyval)

Förtroendevald revisor ett år: Hanna Cederström (nyval)

Förtroendevald revisorsuppleant ett år: Joakim Hagelin-Adeby (omval)

Mötesordförande: Göran Alfredsson

Mötessekreterare: Mia Modig

Florian Tirnovan, Robert Näsman och Nicholas Winberg har ett år kvar.

Presentation på våra kandidater kan du läsa på SDU's blogg inom kort! www.s-d-u.se/blogg/

Meddelande från valberedningen: Hanna Cederström lämnade sin plats i valberedningen den 28 februari 2011. Vi vill tacka Hanna för hennes otroliga engagemang!

Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDU)

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 95

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

Förbundsordförande:
Henrik Sundqvist

E-post:
henrik.sundqvist@sdrf.se

SMS/3G:
0735-307207

Ny plats för SDU:s förbundsstämma, 6-8 maj 2011

VI PÅ SVERIGES DÖVAS ungdomsförbund vill informera om att vi har flyttat platsen för förbundsstämma till Härnösand.

Anledningen är de höga kostnaderna och att konferensrummet i Orbaden inte uppnår våra krav (bl a saknas podium). Dövblind Ungdom har tillsammans med oss gjort en preliminär bokning på både Orbaden och Härnösand, och har med anledning av nämnda orsaker beslutat att ta Härnösand.

Ny plats: Härnösands folkhögskola, Härnösand
Mer information om förbundsstämma finns på:
www.s-d-u.se

Barnkonventionen ska bli lag!

DET TYCKER VI PÅ Sveriges Dövas Ungdomsförbund och har därför blivit medlemmar i organisationen

"Nätverket för Barnkonventionen" som omfattar över 40 organisationer. Bakgrunden är att vi under Almédalsveckan 2010 besökte politikerveckans mest barnvänliga mingel och fick kännedom om nätverket. En kontakt togs, ansökan om medlemskap skickades in under hösten och nu nyligen i januari blev vi invalda. Vi ska gemensamt arbeta för att FN:s Barnkonvention ska bli svensk lag, precis som det varit en norsk lag i Norge sedan 2003.

Läs mer om nätverket på www.barnkonventionen.se

DHB:s språkresa till England

RIKSFÖRBUNDET FÖR DÖVA, hörselskadade och språkstörda barn arrangerar en språkresa för hörselskadade mellan 14 och 18 år till Ilfracombe i England den 18 juni till 9 juli. Senaste anmälningsdag är 31 mars och mer information finns på deras webbplats: www.dhb.se

SDUR söker fritidsledare

■ Stockholms dövas ungdomsråd (SDUR) söker 2 fritidsledare på 75% vardera för aug 2011– juni 2012!

Vi ser gärna att unga mellan 20 - 35 år söker tjänsten, både killar och tjejer!
Ni som söker skall vara fullt teckenspråkig och beredd att arbeta kvällar!

Mer information om tjänsten och hur man söker kommer att finnas i hemsidan www.sdur.se, Facebook DUKiS och medlemstidningen Handdukis from 11 april!

SDU söker vikarie!

■ Vår ombudsman Jenny Ek har sökt tjänstledigt, då hon fått en vikarietjänst på SDR. Vi söker därför en vikarie till tjänsten som ombudsman på heltid till vårt kontor i Stockholm.

Tjänsten är en vikarieanställning på heltid för en period på 5 månader (från och med augusti 2011 till och med december 2011 eller med tillträde enligt överenskommelse).

Senaste ansökningsdag är 1 juni 2011. Se vår hemsida, www.s-d-u.se för annons och mer information

FÖRDEL DÖV

DÖVAS DAG MALMÖ

16-18 SEPTEMBER 2011

FREDAG DEN 16 SEPTEMBER

Luftkastellet i Slagthuset, Jörgen Kocksgatan 7

09.00–17.00

Konferens för dövföreningarnas ombud.

Inbjudna föreläsare:

Joseph Murray, Ben Bahan, Markku Jokinen

Moderator: Lars "Farfar" Wallin

19.00-01.00 Pub med mingel

LÖRDAG DEN 17 SEPTEMBER

Luftkastellet i Slagthuset, Jörgen Kocksgatan 7

Hela dagen öppet för medlemmar och allmänhet.

Föreläsningar, debatt, utställning, sagor
familjeaktiviteter, stadskamp m m

9.30–12.00 Fredagens föreläsningar
i kortversion

12.00–13.00 Paneldebatt

Debattledare: Lars "Farfar" Wallin

19.00 Open Sign – talangjakt

Därefter mingel fram till kl 01.00

Mat och dryck finns att köpa under lördagen.

SÖNDAG DEN 18 SEPTEMBER

Sightseeing, mer information på hemsidan

ANMÄLAN OCH PRISER:

1. Fredag dag (föreläs. + lunch)	500:-
2. Fredag kväll (mingel)	50:-
3. Lördag 9.30-17.00	300:-
4. Lördag 19.00-01.00	100:-
5. Sightseeing	200:-
6. Fördel Döv Paket (2+3+4)	400:-

0-8 år

gratis

8-18 år (3+4)

250:-

Efter den 1 augusti förhöjda priser!

Anmälan görs på "Svenskes" hemsida och
inbetalning till "Svenskes" bankgiro

365 - 6022

Ange tydligt namn, adress och
vilka alternativ du anmäler dig till!

HOTELLBOKNING:

Comfort Hotel Malmö, tel 040-330 440,
co.malmo@choice.se, www.choice.se
Bokningsnr 098184 före den 12 augusti

STF:s vandrarhem, Rönngatan 1
www.vandrarhemimalmo.se

INTRESSERADE UTSTÄLLARE kan kontakta
kansli@svenske.se

INFORMATION:

Malmö Dövas Förening "Svenske", Almbäcksgatan 4 B, 211 54 Malmö
Texttelefon: 040 -12 80 63 e-post: kansli@svenske.se bildtelefon: ronny.c@sip.omnitor.se
Håll utkik på Slingan, First Class och "Svenskes" hemsida www.svenske.se

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen@dovastidning.se.

På gång i förbundet

Kartläggning om teckenspråkiga dövas utsatthet

Godtyckliga beslut ger rättsosäkerhet

■ Att äldre döva nekas att få flytta till teckenspråkigt äldreboende, eller att en döv inte får sin ansökan att byta till en teckenspråkskunnig god man beviljad – är exempel på att döva blir negativt särbehandlade och inte får sina rättigheter tillgodosedda.

Det kan handla om döva inom rättspsykiatrisk vård eller i fängelse, som inte behandlas rätt för att ledningen saknar grundläggande kunskaper om teckenspråkiga dövas särskilda behov, eller döva vårdsökande som inte får tolk för att sjukhuset tror att det kostar. I alla dessa situationer hamnar personer i utsatta lägen bara för att de är döva. Det finns otaliga exempel på situationer där döva hamnar i oönskade situationer, som inte hör hemma i ett modernt demokratiskt samhälle.

SDR ser ett stort behov av en kartläggning om teckenspråkiga dövas utsatthet, och en projekttid börjar ta form om hur man kommer tillrätta med denna allvarliga rättsosäkerhet för döva.

Hård kontroll på 90-konton

■ För att få ha ett 90-konto ska man vara godkänd av Svensk insamlingskontroll, vilket SDR är. Det har förekommit en del uppmärksammade fall med bedrägerier och det finns oseriösa aktörer på marknaden. Därför är kontrollen hård, och styrelser måste vara uppmärksamma och ha kontroll på administrationen. Att ha ett 90-konto ställer höga krav på kontering och attestering. SDR har bra interna rutiner som granskas kontinuerligt av revisorn. Svensk insamlingskontroll kräver en omfattande redovisning där vi noga måste ange vad vi använder pengarna till.

SDR träffar Västanviks Folkhögskola

■ Styrelserna för SDR och Västanviks Folkhögskola ska träffas i slutet av mars för att diskutera om ansvar och huvudmannaskap, om representation i styrelsen och hur man ska fastställa skolans mål och riktlinjer. Det är första gången som SDR och Västanvik gör en sådan genomgång av stadgarna och hur samarbetet fungerar, om riktlinjer, roller, och om SDRs representation i skolstyrelsen, och huvudsyftet är att skapa bättre och öppnare relationer.

Döva kände sig kränkta hos AF

■ SDR och SDU deltog i Arbetsförmedlingens (AF) brukarrådsmöte i mars, där man tog upp några teckenspråkiga arbetssökandes och arbetstagares synpunkter. En av dem var att flera personer som remitterats av sin lokala arbetsförmedling till Möjlighetscentret i Uppsala (en del av AF Resurser för döva, hörselskadade och synskadade) för utredning, kände sig illa till mods. De upplevde att personalen vid centret hade bristfälliga kunskaper om teckenspråk och dövkultur och saknade kännedom om dövvärlden, språkbakgrund och etnisk bakgrund. Dessutom var utredarna inte fullt teckenspråkiga. Detta gjorde att teckenspråkiga arbetssökande inte all-

tid blev korrekt bedömda om vad de var kapabla till.

En annan synpunkt var att man inom arbetsförmedlingen tycks försöka få döva att behålla sina anställningar så länge som möjligt. Den teckenspråkiga arbetstagare som ofta byter jobb ses som opålitlig och mindre bra än hörande arbetstagare.

Trenden i dag är att man ska arbeta på flera ställen genom livet och se det som personlig utveckling, vilket ger ökad kompetens. SDR och SDU menar att med dagens teknik är många yrken öppna även för döva – med rätt stöd till arbetstagare och arbetsgivare fungerar även yrken som personerna drömmer om. SDR och SDU har krävt att få skriftliga svar av AF om vad de planerar för åtgärder.

Vad säger Socialstyrelsen?

■ Trots Socialstyrelsens uttalande att det ska räcka med en utbildad tolk i intervjusituationen inför dövas blodgivning, fick vi till svar att Blodverksamheten i Dalarna i alla fall "förbereder blodverksamheten i Dalarna rutiner för att på ett säkert sätt kommunicera med blodgivare via tolk". Dessa rutiner ska sedan samordnas med samtliga blodcentraler i Sverige, om vi tolkar brevet rätt.

Eftersom vi, SDR, inte känner oss säkra på vad det faktiskt betyder, har vi återigen bitt Socialstyrelsen hjälpa oss med att tolka svaret (*se även sid 5*).

Information till SDRs medlemmar på teckenspråk

■ En ständigt återkommande diskussion är hur SDR ska nå ut med information till medlemmarna. En sådan information behöver vara regelbunden och finnas på teckenspråk, anser medlemmarna. Som ett led i vår strävan att bli bättre på information och snabba nyheter till medlemmarna, så kommer vi senare i vår att öppna SDRs nya webbplats och Dövas Tidning på webben. Redan idag finns både SDR, Dövas Tidning och projekten Tillgänglighet genom teckenspråk och Text till teckenspråk på Facebook.

Tomas Hedberg tjänstledig

■ Tomas Hedberg som är ombudsman med ansvar för språk, internationella frågor och bistånd hos SDR, ska vara tjänstledig under perioden 1 april-31 december. Han ska återgå till Språkrådet, för att på heltid arbeta med teckenspråk. Med start den 1 augusti vikarierar SDU:s ombudsman, Jenny Ek, för Tomas Hedberg. Annons om vikarie för Jenny finns på annan plats i detta nummer av DT.

Slutar efter 33 år

■ Marie Nykvist Wohlin slutar på SDR efter 33 år, för att börja på ett nytt arbete. Marie kommer dock att vara kvar på halvtid några månader under våren för att samordna ekonomiavdelningens flytt från Västanvik till butiken Gåvan i Leksand. Vi önskar Marie lycka till med nya jobbet!

HELENA FREMELL, FÖRBUNDSSEKRETERARE SDR

Manillahuset efter flytten – ett framtida kulturcenter?

**” Kultur-
ministern
gillade idén
om ett samlat
kulturcenter
med utställ-
ning och kun-
skapsbank.**

I slutet av februari uppvaktade vi kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth för att diskutera hur Manillas skolbyggnad på Djurgården kan bevaras för framtiden som handikappmuseum sedan undervisningen flyttats till ett modernare skolhus i Kungsholmen.

Anne Berit Lavold och Christer Hovergren, arbetsgruppen för det framtida museet och Ragnar Veer, Sveriges Dövas Riksförbund var med på besöket. Representeranter från Synskadades riksförbund och Hörselskadade riksförbund var förhindrade att närvara.

Vi informerade om möten med organisationer och myndigheter som anser att skolhuset skulle kunna användas för utställning, forskning och referensbibliotek med mera. Idéerna om verksamheter är många men man måste hitta en bra och gemensam lösning.

Vi föreslog att skolhuset skulle kunna användas som kulturcenter eftersom det inte finns samlade kunskaper om olika funktionsnedsättningar i Sverige. Det behövs! Teckenspråk och dövundervisning har en lång historia som måste bevaras. Likaså synskadades historia.

Diskussionerna handlade också om funktioner för museet, kulturcenter och utställning samt frågor om ansvar bl.a. för ekonomi och verksamhet.

Kulturministern konstaterade att det inte finns samlade kunskaper om olika funktionsnedsättning

Fr.v. SDRs ordförande Ragnar Veer, kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth, Christer Hovergren och Anne Berit Lavold.

idag och gillade idén om ett samlat kulturcenter med utställning och kunskapsbank m m. Hon ska höra med Djurgårdsförvaltningen och Statens fastighetsverk hur de ser på saken och tänker även kontakta parter och handikapporganisationer i frågan för att utveckla en diskussion kring kulturcenter. Hon kommer att höra av sig till oss före sommaren. Uppvaktingen gav ett bra resultat tycker vi i arbetsgruppen och SDR.

Uppvaktingen kan även ses på www.svt.se/teckentorg

CHRISTER "OLLE" HOVERGREN OCH ANNE-BERIT LAVOLD

Gymnasieelever får inte göra praktik

■ Tullängsskolan i Örebro tar emot döva och hörselskadade gymnasieelever. I februari fick skolan kritik av Skolinspektionen för att alla elever inte fick 15 veckors APU, arbetsplatsförlagd utbildning. Enligt skolan går det inte att hitta handledare som kan teckenspråk.

"Det är ett jättebekymmer", säger Katrin Pedersen, gymnasieenhetschefen. Skolinspektionen vet att Tullängsskolan anstränger sig men menar att det inte räcker. Skolan har hittills löst problemen med att elever får göra större arbeten tillsammans, som att renovera en skola. Men i den nya gymnasieskolan GY 2011 går det inte med sådana lösningar. En gymnasieskola som erbjuder yrkesutbildningar måste garantera 15 veckors APU. Katrin Pedersen är orolig. Anledningen är att hennes skola troligen

inte kan erbjuda APU till alla döva och hörselskadade elever. Enligt henne måste Skolinspektionen svara på om de ska ha döva och hörselskadade elever på yrkesutbildningar om de inte kan garantera APU. "Frågan blir då, ska inte de här eleverna ha rätt till en yrkesutbildning?", säger hon till Nerikes Allehanda.

Tre dövskolor i Norge ska stängas

■ Kunskapsdepartementet i Norge har beslutat att stänga tre statliga skolor för döva och hörselskadade. Anledningen är att de har haft svårt att få elever. De som nu går där ska få plugga där fram till 2013/2014. A.C. Møller skole i Trondheim blir dock kvar. Den ska fungera som en rikstäckande skola och ta emot heltidselever som behöver undervisning i och på teckenspråk. Allt fler föräldrar vill att deras döva och hörselskadade

barn ska gå i skolan nära hemmet. Kommunerna har därför under de 15 senaste åren byggt upp ett bra utbud i linje med föräldrarnas önskemål, enligt det norska dövförbundet.

Men nu ska de få ännu mer statligt stöd för att förbättra för dem som går integrerade. Statped (ung. motsvarande svenska Specialpedagogiska skolmyndigheten) ska ha ansvar för deltidselever i upp till 12 veckor per år, och för att vidareutveckla mötesplatser för hörselskadade elever, deras lärare och föräldrar. Statped ska även fortsätta att förstärka sitt stöd och sin vägledning till skolor, och till elever som går i gymnasieskolan.

Det norska dövförbundet är bekymrat: kommer eleverna att få en fullt tvåspråkig miljö i den kommunala skolan och på mötesplatserna? Kommer lärarna i den kommunala skolan att ha god kompetens om teckenspråk och kommunikation? Ska tvåspråksmiljön i skolan och på mötesplatsen skyddas? Beslutet har väckt starka reaktioner.

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen@dovastidning.se.

Ungdomscentret i Aneho. Vid ankomsten möttes familjen bl.a. av kungen och hans stora stab.

En stor grupp barn mötte Nana och hennes medresenärer i byn Tokpo, där vårdcentralen är byggd.

Rituella offergåvor, sprit och blodet av en get slogs ut på marken utanför vårdcentralen när vi anlände.

Reseberättelse från Västafrika

Ny vårdcentral byggdes i Togo

Nana Fischers son och hans fru hjälpte till med att bygga ett litet sjukhus och ett ungdomscenter i ett av Afrikas fattigaste länder, Togo. I höstas besökte hon dem och här berättar hon om sin resa.

"Laurent Lawson, som är en vän till min son och hans fru, berättade om ett besök i en "djungelby" som heter Tokpo. För cirka två år sedan stod en märklig mur som var cirka en meter hög mitt i byn. Det visade sig att byborna i 25 år hade försökt bygga en vårdcentral. De drömde om att kunna hjälpa kvinnor föda barn under säkra förhållanden, samt behandla och vaccinera barn med mera. Men de var så fattiga att det aldrig blev mer än några halvfärdiga väggar.

Min svärdotter bestämde sig därför för att hjälpa till med byggandet av en vårdcentral med 16 sängar. Man tyckte att det lät bättre med vårdcentral än sjukhus. Min son föreslog även att man skulle bygga ett ungdoms- och lärlingscenter som kunde bli en plats där man kunde utbilda sig till ett yrke, samt delta i kurser om hur man kan bidra till samhällsutvecklingen.

För ett år sedan började de bygga vårdcentralen, samt ungdomscentret. Vi i familjen samlade sjukhusutrustning via Erikshjälpen och Human Bridge som sedan skickades i båtcontainer till Togo. När vi var en stor grupp som skulle resa ner i december, visste vi inte hur långt man hade kommit i byggandet av vård- och ungdoms-

center. Det skulle i alla fall bli invigning någon gång efter julhelgen.

Vi bodde i huvudstaden, som låg cirka en timme med bil från den region där vårdcentralen och ungdomscentret byggdes. Därför kunde vi inte heller inspektera de olika byggprojekten. Under tiden hade jag möjlighet att undervisa min svärdotters mamma och två flickor i teckenspråk. De var intresserade.

På julafton var vi hos Laurent Lawsons familj. En av hans släktingar berättade att det finns en dövskola i Lome, men den var stängd under helgdagarna. Den 27 december, dagen innan vi skulle resa hem till Sverige, var det invigning av både ungdomscentret och vårdcentralen.

Ungdomscentret ligger i staden Aneho, precis vid havet. När vi kom dit möttes vi av en stor kör samt dansare. Innan invigningsceremonin gick igång, kom kungen av Aneho, med sin fina silverkrona och med en stab av hjälpredor. Landshövdingar och generaler var också på plats. Vi gick rörda in och satte oss under en speciell baldakin på fina stolar. Det hölls tal på franska (en vän översatte till svenska) som beskrev hur fantastiskt det var att ungdomar kunde få en ny chans till arbete och utveckling på detta ungdomscenter. Centret heter ungefär "Drömmarnas center för ungdomar".

Efter invigningen i Aneho åkte vi till Tokpo, där vårdcentralen var byggd. Sträc-

kan var sju kilometer. Någon kilometer utanför byn möttes vi av hundratals barn som väntade på vår ankomst. Medan bilarna rullade in i byn vispade barnens fötter upp ett moln av damm bakom oss på vägen in till vårdcentralen inne i byn. När vi kom fram var det oändliga rader av barn som sjöng och dansade för oss.

Förutom tusentals människor från de lokala byarna, kom det också 10 kungar och ministrar med flera för att hylla och tacka. Det var speciellt rörande att se att barnen som sjöng och dansade hade skrivit namnet på min svärdotter på sin bröstorg. En professor avslutade sitt tal med att säga: "De 10 förstfödda flickorna på vårdcentralen ska få min svärdotters namn, liksom huvudgatan i byn. Ceremonin slutade med att det klipptes band. Vi blev rundvisade i vårdcentralen. Man har döpt vårdcentralen efter min svärdotter. När vi reste därifrån fortsatte byborna att festa till nästa dag. Detta hade de ju drömt om i 25 år! Vi fick därefter höra att dagen efter invigningen hade över 1000 människor kommit för att söka medicinsk hjälp på vårdcentralen.

Jag skall aldrig glömma den varma tack-samhet som vi fick uppleva i detta land, med några av världens fattigaste människor."

NANA FISCHER

FAKTA: Togo ligger i Västafrika och har över 6 miljoner invånare. De talar, förutom de lokala språken, franska (landets officiella språk).

PROJEKT: TILLGÄNGLIGHET GENOM TECKENSPRÅK

"Vi behöver fler som anmäler"

Åsa Henningsson håller i ett av SDR:s projekt: Tillgänglighet genom teckenspråk. Hon hoppas att projektet leder till att fler teckenspråkiga individer är medvetna om vilka rättigheter de faktiskt har.

Åsa Henningsson leder SDRs tillgänglighetsprojekt.

Tänk dig följande scenario: en döv anställd utbildar en hörande kollega som är ny på arbetsplatsen. Då visar det sig att hans kollega har högre lön. Den döva vänder sig till sin chef som förklarar att lönegapet beror på att tolkkostnaderna är för höga. Han blir förbannad och går in på en hemsida där han på ett enkelt sätt kan ta reda på vad han har för rättigheter enligt FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning, språklagen och diskrimineringslagen. Mannen i fråga vänder sig till sin närmaste dövförening som har bildat ett nätverk bestående av personer som fått utbildning i de nyssnämnda lagarnas innehåll. De kan vara styrelseledamöter, kansliställda, eller medlemmar. Han har därför en god grund att stå på när han, med stöd av nätverket och lagarna, kräver att han ska bli likabehandlad som sin nya hörande kollega.

Fallet från arbetsplatsen är faktiskt hämtat ur verkligheten, men allt det andra är än så länge fiktivt, men det är precis vad Åsa Henningsson vill se när hennes tvååriga projekt avslutas nästa år.

Nu har Åsa Henningsson fem regionala projektledare under sig. Fyra av dem ansvarar för sina respektive regioner där de besöker dövföreningar, och den

femte hälsar på skolor för döva och hörselskadade. De informerar bland annat om lagarna ovan och om hur man kan använda dem som verktyg. Vidare gör de en kartläggning där de samlar på berättelser från teckenspråkiga som blivit orättvist behandlade. Åsa Henningsson har redan hunnit få åtskilliga exempel från olika delar i landet.

– Kartläggningen visar att landets myndigheter bryter mot mänskliga rättigheter varje dag, säger Åsa Henningsson.

Inget traditionellt studiematerial ska ges ut under projekttiden. Istället ska en sajt öppnas. På den kan man läsa olika fallbeskrivningar och vad man i sådana situationer kan göra. Vidare ska korta film-snuttar finnas. Och inte bara det, ett icke-virtuellt sällskapsspel ska också komma. Man vinner genom att välja de rätta lösningarna, till exempel hur man kan göra för att få tolk till Komvux.

Hur nätverk kan se ut och organiseras, är inte riktigt klart. Det beror på vad de regionala projektledarnas besök leder till. Men förhoppningen är att nätverken hjälper samhället att bli ännu tillgängligare.

– Vi behöver fler som anmäler och prövar de lagar som berör oss, säger Åsa Henningsson, som vill att hennes projekt är något som lever kvar länge och som man bygger vidare på.

TEXT OCH FOTO NICLAS MARTINSSON

Mer information om projektet finns på SDR:s hemsida och Facebook.

Har arbetsmarknaden ljusnat för döva?

■ Nu håller vi på att lämna finanskrisen bakom oss. Sverige har visat synnerliga goda BNP-siffror. Fler svenskar har nu jobb. Men hur ser arbetsmarknaden ut för döva?

Arbetsförmedlingens (AF) färskaste siffror visar att 152 barndomsdöva var inskrivna hos dem som arbetslösa i januari i år, en minskning med 39 personer från året innan. Januari 2008 och 2009 var antalet uppe i 145 respektive 149. Vidare deltog 226 barndomsdöva i arbetsmarknadspolitiska program i januari i år. Det var 42 personer fler än samma månad året före.

Fler hade också jobb med stöd, till exempel lönebidrag, i januari i år, närmare sagt 620 personer, 44 fler än januari 2010. Christina Magnusson som arbetar med strategi på avdel-

ningen Rehabilitering till arbete vid AF vill vara försiktig med att tolka siffrorna. Hon vågar inte riktigt säga att arbetsmarknaden har ljusnat för döva. Anledningen är att de på AF inte kan se dem som inte är inskrivna – folk börjar och slutar jobba utan att de vet om det. Vidare är gruppen döva liten – om det ökar eller minskar med ett tiotal döva inskrivna ger det enligt Christina Magnusson ett rätt stort utslag i statistiken.

Dövas Tidning har varit i kontakt med några dövkonsulenter. De säger att antalet arbetslösa döva ungdomar under 24 år varit rätt konstant de senaste åren. Det stämmer om man ser januarsiffrorna från AF. 2008 – 25 unga arbetslösa, 2009 – 23, 2010 – 26, och 2011 – 20.

Arbetsgivare ska få bättre stöd

■ Regeringen vill få ut fler personer med funktionsnedsättning i jobb genom att öka trycket på Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter. Ett sätt är att införa kontaktpersoner som ska öka arbetsgivarnas vilja att ta emot långtidsarbetslösa med lönebidrag, rapporterar Dagens Nyheter. Enligt arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M) är det fortfarande alltför få arbetsgivare som ställer upp. Hon vill även införa en hårdare kontroll för att komma åt de arbetsgivare som missbrukar systemet. Vidare vill hon också skapa en arbetsmarknadsförsäkring som kan omfatta mindre arbetsgivare som saknar kollektivantal. Tanken är att underlätta för personer med nedsatt arbetsförmåga att få jobb.

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen@dovastidning.se.

PROJEKT: TEXT TILL TECKENSPRÅK

Världsunik översättningstjänst

Ett annat projekt som pågår inom SDR är "Text till teckenspråk". Det går ut på att du kan få en kortare text översatt. Någon sådan service finns inte i andra länder.

Har du fått ett brev från en myndighet som du har lite svårt att förstå? Inga problem, skicka bara det till översättningstjänsten "Text till teckenspråk". De gör brevet tillgängligt på teckenspråk, oftast inom tre arbetsdagar, och skickar sedan tillbaka det i form av DVD, datafil, eller USB.

– Vi är ganska snabba jämfört med synskadade personer som får vänta längre på att få texter i punktskrift, säger Carina Hofman, projektledare.

De kortare texter som tjänsten kan översätta kan vara privata brev, tidningsartiklar, recept och kortare avsnitt från kurslitteratur. De ska motsvara högst tre A4-sidor text. Vidare får man bara använda tjänsten fem gånger per år.

– Vi kan dock vara flexibla. Det beror på innehåll. Om flera personer till exempel vill ha samma text på tio sidor så översätter vi gärna den, säger Carina Hofman.

Alla beställningar behandlas med sekretess. Samordnare Anders Johansson tar emot dem och tar bort beställarnas namn innan han skickar dem vidare till översättarna (som bearbetar texterna) och aktörerna (som står framför kameran och tecknar). Det är fem bolag som turas om att göra jobben. Alla har tystnadsplikt.

– Om det behövs, kan jag prata med beställaren via bildtelefon för att se vilken språknivå han eller hon är på. Jag kan till exempel säga till översättaren och aktören att det ska vara "lättläst", fast på tec-

kenspråk, säger Anders Johansson.

Vad som menas med "lättläst" (LL) på teckenspråk är enligt Carina Hofman svårt att säga. Men hon kan dock säga att LL är mer riktat till individen, till exempel "Du ska betala in skatten senast det datumet" när det egentligen är andra ord och uttryck i Skatteverkets text. Innehållet ska dock vara detsamma. En service projektet kan ge är att i redigeringen lägga in text som aktören kan peka på i bild för att göra det hela tydligare.

En nyhet är att aktören kan översätta direkt via bildtelefon eller videochatt. Projektet har precis börjat prova med det i liten skala för att se hur det fungerar.

Både Carina Hofman och Anders Johansson vill att beställare ska vara spontana och inte vara rädda för att skicka in texter. Sedan starten april och maj förra året har det gått lite trögt.

– Det är ju en ny verksamhet. Den tar tid att bygga upp, säger Carina Hofman.

Projektet pågår fram till årets slut. Nu förs diskussioner med Talbok- och punktskriftsbiblioteket om att de eventuellt kan ta över översättningsverksamheten från och med nästa år. De gör redan litteratur och medier tillgängliga för läshandikappade.

SDR har även ett nytt ettårigt projekt som går parallellt med "Text till teckenspråk": "Kvalitets- säkring av teckenspråksfilmer". Som bekant är kvaliteten på teckenspråksfilmer och översättning varierande. Det vill projektet få bukt med. Carina Hofman hoppas också att utbildning och auktorisation för yrkesverksamma översättare på sikt kommer till stånd.

TEXT OCH FOTO NICLAS MARTINSSON

Carina Hofman, projektledare för "Text till teckenspråk".

Skicka din beställning till txt@sdr.org. Mer information finns på SDR:s hemsida.

Astrid Fredriksson får egen gata

■ Sveriges första anställda teckenspråkstolk, Astrid Fredriksson, är en av de nio kvinnor som kommer att få en egen gata uppkallad efter sig. Platsen är stadsdelen Lilla Källviken i Falun. Hon blev nominerad av Dalarnas Tidningars läsare. Astrid Fredriksson dog 2008. Då var hon 90 år gammal. Hon var känd bland annat för att hon var en flitigt anlitad tolk av Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) och gift med dess ordförande, Harry Fredriksson. Vidare var hon inte bara tolk utan kämpa-

de också för dövas rättigheter och för att förändra samhällets syn på döva. Därför belönades hon med Kruthmedalj nummer 9 år 1999; detta pris ges ut till de personer som gjort stora insatser för döva vart fjärde år i samband med SDR:s kongress.

Elever fick inte gå kvar i dövskola

■ En kommun i Danmark beslöt sig för att ta ut tre elever ur dövskolan Fredericia i södra delen av landet mot deras vilja. Inte heller deras föräldrar eller dövskolan bad om det. Haderslev kommun ska fram-

till 2014 spara 9 miljoner kronor, enligt det danska dövförbundet som i sin tur citerar en tidning. Skolchefen i kommunen sade att de är skyldiga att göra en utvärdering av varje enskild elev och se vilket utbud som är det mest förnuftiga. Vidare menar han att tekniska hjälpmedel i dag är så goda att eleverna kan delta i undervisningen lika bra som sina normalhörande klasskamrater. Dövskolans förra rektor, Svend Erik Hansen, är tveksam. Enligt honom har eleverna svårt att klara sig i en miljö med mycket stök och ljud. Det har aldrig hänt skolan att en kommun tar hem tre elever samtidigt.

Efterlyses: Personer med KRS-syndrom

■ Jag efterlyser kontakt med personer med dokumenterad KRS (Kongenitalt Rubella Syndrome) för att få veta om vi är fler som har den diagnosen och kanske kunde ha en "utbytesdag". Jag vet att det finns flera men vill nå er! Tacksam för kontakt så fort ni läser detta. Ni kan ringa bildtelefon alexia.le@sip.omnitor.se eller maila till alexia.lefebvre@sdrf.se

ALEXIA LEFEBVRE

Umeåjubileum – notera i era almanackor!

■ Umeå Dövas Förening ska fira sin 100 års jubileum 14-15 oktober 2011. Mer information kommer senare.

JUBILEUMSKOMMITTÉN

60-årsfest i juni för Manilla-konfirmander

■ Den 15 juni ordnar vi en träff för 1951 års konfirmander från Manillaskolan i Stockholm på Djurgården. Är du intresserad av att vara med och fira 60-års fest? Anmäl dig till:

Ingemar Seidlitz, ingemar.seidlitz@sdrf.se
sms 073-0204390

Gun Andersson, gun.andersson@sdrf.se
sms 070-5104665 eller text.tel 08-6554923

VÄLKOMNA! GUN ANDERSSON

Kommentar till insändare i DT nr 1 2011:

"En unik nyårsstjärna släcks"

■ Publicerar DT vad som helst, utan att ha något som helst krav på faktagranskning eller sanningshalt i texterna?

Lite hjälp på traven:

1. Kyrktecknet var inte den enda tidningen för teckenspråkiga inom Svenska kyrkan. Det finns församlingsblad samt Kyrkans tidning som är till för alla verksamhetsgrupper inom Svk.

2. Det var inte 3 stift som beslutade om nedläggningen. Det var flera stift som sa upp prenumerationen. Detta gjorde att den ekonomiska insatsen blev orealistisk och improduktiv. Man har redan nu lagt fram förslag till en webbaserad tidning (som man även ska kunna skriva ut och skicka till de som inte har dator). Det finns alltså planer på en fortsättning.

3. Den grova generaliseringen av stiftens brist på ekumenisk förståelse stämmer dåligt överens med verkligheten. Många av de 13 stiftet har visat/visar både vilja och förståelse till ekumeniska aspekten inom teckenspråkigt arbete inom Svk. Detta i form av ämbetsstjänster, ekonomiska satsningar på ungdomsverksamheter (över stiftsgränserna i synnerhet), mission, diakoni samt möjlighet till fortutbildning och gemenskap, både nationellt och internationellt.

4. Kyrktecknet var inte bidragande i större mån, till missionsstödande verksamhet. Det är i huvudsak kollekt och bidrag från stift, församlingar och kyr-

kans nationella nivå, som stödjer missionen utomlands. Papaya Nya Guineas projektet stöd främst av nationell nivå (i den mån som kyrkan stödjer projektet, kyrkan är inte huvudsponsor) och projektledaren är inbjuden till rikskonfirmandlägret för att berätta om verksamheten för konfirmanderna. Mission inom kyrkan sker alltså via nationell nivå, stiftens och församlingarnas anställda och ideella, i de reella verksamheterna.

5. Som prästkandidat och snart präst inom teckenspråkigt arbete i Svenska kyrkan, blir jag upprörd när man krymper det teckenspråkiga arbetet i Svenska kyrkan till "dövas ekumeniska verksamhet". Teckenspråkigt arbete i Svenska kyrkan vänder sig till alla, oavsett hörsel eller brist på hörsel. Den gemensamma nämnaren är teckenspråksanvändandet. Döva som anser att det teckenspråkiga arbete inom Svk enbart skall infatta och omfatta döva, människor som inte har hörselförmåga och människor som har en döv identitet, får acceptera att Svk har ett vidare uppdrag, med betoning på språk och inte funktionshandikapp. Kan man inte acceptera detta, kan man ju alltid skapa en egen kyrka. Jag blir trött på den enfaldiga och diskriminerande tonen som tyvärr ännu finns hos en minoritet av de kyrkoaktiva; dövkyrka för döva.

CHANNAH KJELLERMO, TECKENSPRÅKIG
PRÄSTKANDIDAT, STOCKHOLMS STIFT

Kommentar från DT:s redaktion: *Innehåll och åsikter får stå för respektive insändarskribent – vi "rättar" inte påståenden eller recenserar åsikter i insändare, såvida de inte är grovt kränkande mot enskild person eller folkgrupp.*

Kommentar till Insändaren "Björn" i DT nr 1 2011

Dövas hemtjänst i Göteborg finns kvar

■ Dövas hemtjänst i Göteborg finns kvar (några få) inom Göteborgs stad och servar fortfarande döva som bor i Göteborg och behöver hjälp, men endast inom staden. Fasta tjänster inom dövhemtjänsten har minskat p g a uppsägning, mammaledighet, pensionsavgångar och sjukskrivning...

Antalet döva/dövblinda som behöver hjälp av dövhemtjänsten har minskat p g a

dödsfall, flytt till servicehemmet Åkershus och uteblivet samarbete ("köp och sälj") mellan Göteborgs stad och dess kranskommuner. Göteborgs stad har fortfarande ett äldrevägledareprojekt – Marie Rosberg informerar döva och biståndsbedömare som har ansvar för dövas väl och ve, om vilka behov/insatser döva har ansökt om.

Göteborgs Dövas Förening och Före-

ningen Sveriges Dövblinda vill få en fast äldrevägledartjänst så snart som möjligt. Andra kommuner inom Västregionen har då en chans att samarbeta och få en bra hemtjänstverksamhet för döva/dövblinda. Döva ska också få rätt till utbildning inom vård och omsorg, undersköterskeutbildning och andra högre utbildningar.

Någon ny organisation för dövhemtjänsten efter omorganisationen till 10 nya stadsdelsnämnder är ännu inte klar, tyvärr!

EN SOM VET BÄTTRE

Kommentarer till artikel
i DT nr 1 2011:

”Tolkkvalité hett ämne vid tolkforum i Lund”

1. Tolkchefen har för avsikt att lära sig teckenspråk utefter möjlighet som ges. Jag kan inte lova detta men det är en ambition jag har.

2. Jag kan inte heller lova effektivare brukarråd eftersom jag inte äger det forumet. Vad diskussionen handlade om är att vi skapat andra möjligheter till möten med brukarna som komplement till just brukarrådet. Vi har börjat träffa organisationer för att på så sätt öka möjligheterna till en god dialog.

3. Anna Pärlemar lovade inte att sms skulle skickas till brukarna angående praktikanter. Vi tog frågan med oss eftersom vi såg en poäng i det och kommer att utreda möjligheterna i detta. Vi ser det som viktigt att praktikanter ges möjlighet till att delta i olika ärenden (med tanke på den viktiga tolkkvaliteten) men vill samtidigt respektera brukarnas integritet.

4. Vad gäller tolkcentralens resurser för utbildning kan sägas att tolkcentralen inte har ansvar för grundutbildning av tolkar. Det ligger på skolorna. TC deltar i arbete kring utvecklingsfrågor och vidareutvecklar personal på olika sätt.

5. Klagomål angående tolkningar skall ske till TC och till enhetschef.

PETER FARKAS, ENHETSCHEF
TOLKCENTRALEN REGION SKÅNE

Hej alla 50-års konfirmander i Vänersborg!

■ Det blir en träff i Vänersborg helgen 21 – 22 maj 2011. Vi umgås tillsammans på lördagen och bor på hotell. Kyrkan håller nu på att renoveras och återöppnas söndagen den 22 maj med högmässa. Då ska vi fira vår 50 års konfirmation i kyrkan.

Vill du fira med oss? Gör så här: Anmäl dig via email karin.risberg@sdrf.se eller sms 0735444602

eller ring mig via bildtelefon hans.risberg@sip.omnitor.se

Jag skickar brev till er alla senare om mera detaljer till programmet.

KARIN RISBERG

Margaretha Pettersson avliden

SDRs mångåriga medarbetare, teckenspråkstolk Margaretha Pettersson, har gått bort. Margaretha och hennes make Ingemar Pettersson, SDRs tidigare försäljningschef, var på en flera månaders vistelse i Thailand, när Margaretha hastigt och oväntat avled. Margaretha, som blev 68 år, gick i pension för några år sedan. Begravningen kommer att ske i stillhet och endast i närvaro av familjen.

HELENA FREMELL

1949 års konfirmander.

1951 års konfirmander.

Skolträff för er som slutade på Kristinaskolan år 1949, 1951, 1953 och 1955

■ Det var ungefär 50 år sedan vi som slutade på Kristinaskolan. Det skulle vara roligt att träffas igen och prata om gamla skolminnen och ha roligt tillsammans. Er maka/make är välkommen att vara med också.

Välkommen till Härnösand den 8 juni. Vi kommer att besöka Kristinaskolan på förmiddagen. På eftermiddagen firar vi gudstjänst med nattvard tillsammans med prästen Johan Selin och senare på kvällen äter vi buffé tillsammans. Buffén kommer att kosta ca 300 kr per person.

Ni som tänker komma dagen innan den 8 juni kan ha samkväm vid Restaurang Skeppet som ligger nära till First Hotel.

Vi har preliminär bokat vandrarhem. Om ni vill bo på vandrarhem så ta kontakt med Rolf Lindfors, rolf.lindfors@sdrf.se eller skicka ett SMS 0703 – 36 08 14. Ni måste dock höra av er till Rolf senast 7 maj.

1953 års konfirmander.

1955 års konfirmander.

Vill ni hellre bo på hotell än vandrarhem så får ni boka själva.

Förslag: **First Hotel Stadt**, Härnösand
0611 – 55 44 40

Hotell City 0611 – 220 10

Anmäl er till Bo Fahlén senast den 7 maj så kan han boka bord.

Bo Fahlén

Tullportsgatan 14 E
871 41 HÄRNÖSAND

Eller skicka ett SMS: 0735 – 08 53 79
eller skicka mail till:

johan.selin@svenskakyrkan.se

Spridd gärna till de som kanske ha missat inbjudan i Dövtidningen.

Hoppas att ni kommer på träffen!

Hälsningar

BO FAHLÉN OCH ROLF LINDFORS

TOMAS LAGERGREN

Tomas Lagergren

Vi går en ny vår till mötes

Den här rubriken är kanske inte jätterolig just nu när jag skriver denna krönika. Japan har nämligen drabbats av den värsta jordbävningen på 140 år och hur omfattande skadorna visar sig först om några dagar. Obehagligt.

Detta har fått mig att tänka på det här med vår. För oss svenskar brukar den komma som en ljusglimt, efter en lång vinter och vi tinar upp. Den första snödroppen, eller tussilagon betyder mycket.

Men i år har en annan slags vår dykt upp: Den arabiska våren. En revolt startad av unga aktivister som använt sig av sociala medier för att samla folket. Tunisien, Egypten har fallit. Just nu verkar det bli inbördeskrig i Libyen. Den här våren blir nog inte ihågkommen som andra lugna och stilla vårar. Mer blodig och omvälvande.

Men vår är det ju fortfarande. Naturen är obehaglig. Den ger och tar. Och ur det brukar det komma något gott. Det låter kanske krasst, men jag tänker så här: Man kanske avstår från att bygga kärnkraftverk vid kontinentalplattor, som är mer jordbävningsbenägna områden, som i Japan. Ingen vill få en härdsma på halsen.

Arabvärlden i sin tur kanske kan stå på egna ben och inte längre styras i samma utsträckning av diktatorer. USA blev taget på sängen, den som leker världspolis med dubbelmoral brukar få problem förr eller senare. Vi får se hur de hanterar det som sker i arabvärlden. En demokratisering av arabländerna är något hela världen uppmuntrar – förutom de stormakter som utnyttjat området för att få billig olja. Man har blundat för bristen på mänskliga rättigheter i området till förmån för oljan. Men att det är komplicerade storpolitiska frågor förstår jag ju. Vårt beroende av olja kan leda till krig, så viktig

är den. Men människans väl och ve får inte förbigås till förmån för oljan. Tycker jag.

En sak slog mig: När naturen säger ifrån, samlas hela världen och hjälper till. Vilket hände 2004, då tsunamin i Indiska oceanen drabbade bland annat Thailand där över 500 svenskar fanns bland de uppmot 300 000 som dog. Då hjälpte hela världen till och då såg man att det var möjligt och att vi människor inte är olika varann. Alla vi vill ha mat och tak över huvudet. Och något att göra. Hela världen var i samförstånd.

Det mot det faktum att USA och andra oljeberoende länder i 30 år bidragit till förtryck av miljoner människor för att få billig olja genom olika avtal med diktaturer. Många människor har fått lida i brist på mänskliga rättigheter i dessa länder genom åren. Nu har bågaren runnit över för folk i regionen. Just därför hoppas jag att den arabiska våren som kommit i år blir startskottet till något stort. Ingen vet hur det kommer att gå. Men priset är högt och liv kommer att gå åt.

Men tänk om det går hem, att arabländerna samlar sig och blir demokratiska länder? Det kanske blir sämre, vem vet – men jag föredrar att folket bestämmer. Oavsett region på vår planet. Och visst, en del av de unga araberna är islamister, men inga terrorister. De vill bara ha frihet. Där är vi inte anorlunda – fråntar du en människa hennes frihet, skapar du en tidsinställd bomb. Den kommer att brisera förr eller senare. Därför finns våren – vi behöver känna att det kommer bättre, ljusare tider. Även om det känns kört ibland, så tittar vi oförtrutet efter den första tussilagon varje vår. För såna är vi – människor i hela världen.

TOMAS LAGERGREN

”Fråntar du en människa hennes frihet, skapar du en tidsinställd bomb.”

Kvinna får plats på äldreboende för döva

■ En äldre barndomsdöv kvinna bor på ett äldreboende i Bjuvs kommun. Hon känner sig isolerad där då inga anställda och boende kan teckenspråk. Därför ansökte hon hos vård- och omsorgsnämnden om att få plats på ett särskilt boende för döva i Malmö. Kommunen avslag med hänvisning till att kvinnans behov kan tillfredsställas där hon bor, skriver Helsingborgs Dagblad. Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten som gav henne rätt. Kommunen avstod från att överklaga till Högsta förvaltningsdomstolen för att inte slösa skattepengar. Kvinnans mamma sade till HD att hon och hennes mamma blev jätteglada, men samtidigt var besvikna på att kommunen inte tog hänsyn till de sociala behoven.

WFD-kongressen i Durban är inte inställd

■ World Federation of the Deaf vill meddela att den kommande kongressen i Durban i Sydafrika inte kommer att ställas in. Den har ingen koppling till de i förtid avbrutna Winter Deaflympics-spelen i Slovakien.

Dövförening i Västmanland lever vidare

■ Västmanlands Dövas Länsförening riskerade att läggas ner i år. Men på ett årsmöte den 12 mars beslöts att dövföreningen ska fortsätta leva. Förra året gick den med drygt 14.000 kronor i vinst. Peter Björknert blev omvald som ordförande. Han har två styrelsemedlemmar under sig. Dövföreningen hade 39 medlemmar 2009, 29 förra året, och har 22 (vid DT:s pressläggning) i år. SDR:s Stig Kjellberg ledde årsmötet. Han tror dock att antalet medlemmar ökar till 25-30, när folk fått veta att verksamheten finns kvar.

TM-9000 den ultimata bildtelefonen för döva och hörselskadade

Totalmöteslösning med bild, text och ljud

Tillkopplingar

Koppla till större skärm, externt tangentbord & mus, telefon med hörslinga, bluetooth halsslinga, extern kamera, diverse varseblivningssystem m. m.

Trepartssamtal

TM-9000 användare kan ringa trepartssamtal till andra TM-9000 brukare, där alla tre kan se, höra och texta till varandra.

Ljusvarseblivning i olika färger

Inbyggd, med valbar färg till dina kontaktgrupper. Färgen på ljussignalen visar vilken kontaktgrupp uppringaren tillhör t. ex. familj, vänner, arbete.

Realtids text eller chatt

Du kan skriva och ta emot text till/från din motpart under videosamtalets gång. Du kan välja mellan att använda realtids text eller chatt.

Trådlös WiFi 802.11 b/g/n

TM-9000 har en kraftfull trådlös internet mottagare som medför både snabb mottagning och lång räckvidd.

3G

Du kan koppla TM-9000 trådlöst till en 3G router (finns i fickformat). Detta ger dig friheten att ringa videosamtal oavsett var du är till bildförmedlingstjänsten, dina vänner, familj m. m.

RSS länkar

Internet

Väder

RJ11
Uttag för telefon
/varseblivning

Inbyggd CCD
vidvinkelkamera

LED Pekskärm

Bluetooth

Digital fotoram
via USB/SD kort

Uttag för hörlurar
och mik.

TM9000 är godkänd av HI som ett fullgott kommunikationshjälpmedel och kan ansökas som kostnadsfritt sådant hos din landstingsordinatör eller hörcentral. Produkten kan även ansökas som anhörigutrustning och som hjälpmedel på arbetsplatsen.

Om du inte vet hur du skall ansöka kontakta oss, vi har teckenspråkskunnig personal :

Taltel : 040-661 41 80 | 3G video/mobil : 0702 45 65 00 | mail@tm9000.se | Fax : 040-661 41 88
Bildtelefon : 0406060432@t-meeting.se | www.tm9000.se

T-MEETING

Friheten i dina händer

Tillgänglighet för alla är självklart. Var som helst, hur som helst och när som helst. Nu kan du kommunicera smidigt på teckenspråk överallt, eftersom Allan eC nu finns tillgängligt i mobiltelefonen. Allan eC är optimerat för teckenspråkskommunikation på distans. Omnitor sätter friheten i dina händer, du väljer!

**Besök omnitor.se
och hitta din egen
bildtelefonlösning!**

Omnitor